

РІК IV.

Почта оплачена гуртом.

ЛЬВІВ 5 СІЧНЯ 1930.

Porto zapłacone ryczałtem.

Ч. 1.

ПРАВДА

ІЛЮСТРОВАННИЙ ЧАСОПИС

Виходить що тижня.

Адреса Редакції і Адм.: „ПРАВДА“

Львів, вул. Кльоновича
ч. 8. II. пов.

Телефон 4-48.

ПЕРЕДПЛАТА

в краю: Річно 12 зол.

Піврічно 6 зол.

Чвертьрічно 3 зол.

Місячно 1 зол.

За кордоном: Річно 2 ам.

дол. або їх рівновартість.

Продви. число коштує 20 сот.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ

СЛАВІТЕ ЄГО

1598
31

Рождество Твоє, Христе Боже наш...

„Рождество Твоє, Христе Боже наш, засіяло світові світлом знання, що в нім учені царі-звїздарі навчилися від чудесної зорі Тобі вклонятися, як Сонцю Правди Божої та увірити, що Ти зійшов з небесної висоти. — Господи, слава Тобі!

(Різдв. тропар).

Коли перші замиготять на небі зорі й настане цей чудний Святий Вечір, дивні дива творяться в душах і серцях людей. Ото родичі при дітях своїх стають самі мов діти і слугами стають маленьких. Ото старі немов чуються перенесені в країну минулих, юних днів. Скупий стає щедрим й найбільше закамений знайде м'якше слово. Навіть в житлах самотніх і опущених стає людно... від добрих духів-споминів.

Звідкиж це диво?

„Се нині в горі Давида народився вам Спаситель, котрий є Христос Господь“. (Лука 2, 11). Так, оце дитятко в яслах на сні, що його мати колише, пастухи приютили, а царі шукали, а знову інший цар проклинав — тільки це дитятко з тієї ночі створило таку дивну, чарівну ніч.

І хоч в цей Свят-Вечір сіно і ялинка так пахнуть запахом рідних лугів і лісів і хоч усе говорить нам про любов наших рідних, то не від того чар цієї святої ночі. Її чар від народженого Божого Дитяти.

Щоб зрозуміти се, треба нам зрозуміти велику подію в життю людства: прихід і воплочення Бога-Спасителя. Зрозуміти так, як це зрозуміли перші „царі-звїздарі“, котрі почули ту „дивну новину“.

Бо не як ангел, не як подорожний і не як добрий батько прийшов Бог на землю, але прийшов як покірне, безпомічне дитятко. Він нічого не приніс на цей світ, ні шляхотства, ні навіть рідної хати не мав, тільки цю іскорку життя й ту потребу в любові, яку має дитина.

І в тім саме проявилася не тільки найвища Любов, але й найбільша Божа Мудрість. А та Божа мудрість каже, що нема між людьми більшої моральної сили як неміч дитини.

Дайте найбільше жорстокосердному чоловікові маленьку дитинку й він перестане клясти. Дайте найтвердшому чоловікові в опіку дитину й у нього десь знайдеться ще крихітка ніжності. Заговорить із найбільше безсердечним про діточу недолю, а відкриє в ньому серце дитини. А коли чоловіка злого, безсердечного, закамений і нещасного не порушить навіть дитина то знайте, що пропаща це людина.

Неміч дитини це дивна сила. Божа всемогутність могла очевидно людей змусити, здавити. Але що Бог хотів зєднати собі людей, тож прийшов у немочі дитини.

А цій Божій Дитині мусить кожний принести хто що має: Марія материнське тепло, стаєнка сіно, звірята тепло свого віддиху й вовни, пастирі своє счудування і радість, царі свої скарби, св. Йосиф опіку... І тільки Ірод міг перед воплоченим Богом-Дитятком остати даліше іродом.

Свята Різдвяна Ніч — чарівна ніч! Вона з великого Бога зробила малесеньку дитину, а з нас нужденних робить пастирів і царів коло самого Бога. Всі різниці станів, всі клясові межі вона зрівнала, затерла і проголосила нам мир, мир на землі...

Тому Князем мира ще в старім Завіті назвав пророк Спасителя. У дні Його народження в Вифлємі заспівали ангели в Його честь перший гимн мира. І вірна духові Рождества св. Церква рік-річно в цей празник запрошує нас творити мир внутрі й довколо нас. Мир став знаменем нової ери, встановленої Христом перед 1930 роками.

Але чи настав цей мир на землі?

Правдивий мир це не просто спокій і тільки.

Доки в обличчю тиранії існує рабство, доки гріх і пристрасти не поборені, доти в найбільше безжурнім серці немає мира. Нема мира без правдивого, Божого порядку на світі. Нема мира без доброї волі, нема доброї волі без признання Божого Авторитету.

„І мир на землі“ можливий лише тоді, коли є

„СЛАВА ВО ВИШНИХ БОГУ.“

Всім нашим Передплатникам, Читачам

і Прихильникам бажаємо

Веселих Свят

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і щасливого Нового Року

Ярослава Мандюкова

Чудо на пустині

(Різдвяна легенда)

Пустиня...

Довкруги море жовто-гарячого піску. Куди сягнути оком, не видно ні одної зеленої билинки, ніякого сліду життя.

Горяче сонце півдня, висилаючи густі лучі, висмоктє з землі всяке життя. Крізь піски з трудом пробиваються дві людські постаті. Жінка їде на ослі, тримаючи дитину на руках, біля неї повільним ходом ступає старець з сивою бородою. Подорожні не звертають уваги на небезпеки пустині. Вони втікають перед більшим ворогом, ніж дикий звір-самум, голод і спрага. Втікають перед кровожадним царем Іродом, що наважився на життя маленького Ісуса. Марія і Йосиф з малим дитям утікають до Єгипту. На обличчях видно сліди великого терпіння. Марія тулить дитя до грудей, захищаючи його від сонячної спеки. Тужним оком шукає Вона крихітки тіни, щоб можна було відпочати. Нараз на обрії бачить довго очікувану картину. Там, де небо сходило до землі, появилася зелена оаза, а в ній високі пальми лагідно хитали вершками. Збирають останки сил, щоб чим скорше покріпити в оазі знеможене тіло. Але приманлива картина щораз віддаляється, розгорячене повітря тремтить і відсуває її кудись. Врешті на очах подорожних оаза щезає.

Немилосердно блищить сонце, а далеко за горами протяжно виє гієна...

Сум наводить серця подорожних, але роспука не має вступу у їх душі, вони надіються Божого милосердя й віддаються під Його святу опіку.

Ноги малого ослика даліше грязнуть у піску, він на силу волічється. Та вкінці паде.

Свята Родина примушена стати серед дикої пустині. Малий Ісусик прокинувся зі сну, шукає корму в материнській груді, не найшовши нічого, починає плакати. Ніжні рученятка притискає до очей, з яких струєю ллються сльози гіркі дитячі сльози. Підчас цього як інші діти вилегувалися у пухкенькій постелі, Спаситель світа терпів спрагу і голод та всякі невігоди, тинявся безпритульний по дикій, пісковій пустині.

Бідна мати заспокоює його чим може. Співає-колише. Ніщо не помагає. Кинула поглядом перед себе і жахнулася. Прямо на них бігло кілька левів із широко відчиненими пащами. Ще хвилина й льви скоком кинулися на них. Марія замкнула очі, закриваючи собою дитя. Якеж було її здивування, коли при своїх руках почула вогку морду. Відчинила очі й побачила диво: могутні володарі пустині лестилися до її ніг та старалися розрадити плачучу дитину. Ісус на хвилинку замовк, поглянув на кровожадних звірів й відвернувся на другу сторону. Засумовані льви відійшли, вони здавалося говорили: ми не гідні Твого погляду, наші уста забрукані кровю... Але за хвилину повернули, наче по якійсь народі, й почали дерти пазурами

землю. Скоро, скоренько йшла їм праця. Вона увінчалася успіхом: зпід скривавлених пальців витригла вода й почала вибухати чудним водограєм. Утішена Марія пригорщами черпала животворний плин та напувала дитинку і себе. Золотими присками роскидається вода довкруги, звогчує землю, відсвіжує воздух. Вмить починають зеленіти береги нового джерела, покриваються па-

хучими квітками. Наче під ударом чародійної палички, підростають на очах пальми, пучняють овочі, великі соковиті дактилі й кокосові горіхи. Прилітають маленькі різноколірні колібри, райські птиці й пестрі попугаї.

На пустому досі місці виростає на очах зелена, чарівна оаза. Зеленопері попугаї позривали дактилі й несуть дар св. Родині. Над буйним джерелом, на

килимі чудних квіток влаштували птиці гарний пир своєму володареві. Ущасливлена мати поживилася, нові соки почали кружляти у її тілі, подала груди дитині й на обличчі Ісуса заграла усмішка. Вся природа раділа щастям Спасителя, високі пальми шелестіли, пташки щебетали, лагідно віяв вітерець, зливаючись у одну величну пісню, похвального гимну для Христа-Спасителя.

Де Христос родився — з Діви воплотився

Вифлеєм. А. церква над вертепом де народився Христос. В. Гора Франків. С. місто Вифлеєм.

Різдво Христове! І наша думка лине далеко, далеко в святу землю, в місто, де прийшов на світ Спаситель — у Вифлеєм.

На білій скелястій горі видніють мур міста. Доми розкинулись на горі й по збіччях. Доми сірі з плоскими дахами.

Місто Вифлеєм невеличке, має всего до 10 тисяч населення. Населення переважно арабські християни, а між ними найбільше католиків, музулман дуже мало а Жидів нема зовсім.

Вся околиця Вифлеєма дуже приємна й мила. І багато кругом памяток. Там керниці Давидова й місце, де стояв його дім. А тамечки неподалик Соломонові стави, відки спроваджували воду аж у Єрусалим.

На все місто є тільки одна головна вулиця. Всі інші вулиці це вузькі завулки. Головна вулиця веде східною збіччю гори аж до південно східного кінця. Вид вулиці чисто, східно-арабський.

В долині під містом стеляться сади й городи. В садах дерева мигдалеві, оливні та фігові (смоковини) та винниці.

Мешканці займаються хліборобством, плеканням худоби й пасічництвом. Токарські варетати є майже в кожному домі. Ви робляють там із перлівки, слонівки та з оливного дерева хрестики, медалики, вервиці та фігури.

Виглядом і вдачею мешканці Вифлеєма нагадують Єгиптян, а в часті Жидів. Чоловіки гарно збудовані, жінки теж визначаються красою. Вифлеємські жінки зважають на це, щоб зберігати старі звичаї й обичаї. І мають найкращу славу, бо вважають Пречисту Діву своєю землячкою й гордяться цим.

Чоловіки носять звичайні в Палестині арабські одяги. На загал любуються в барвистих одягах. Жінки вдягають синій спідній одяг, що сягає по кістки. Поверх вдягають короткий червоний жулан без рукавів. На голову вдягають шапку обшити золотими і срібними монетами та з гарно мережаним серпанком. На шиї теж носять намисто та дзвінкі ланцюжки. Ланцюжками, спряжками й намистом прибирають часую навіть ноги.

Вифлеєм по староврейськи значить „дім хліба“. Араби пазивають Вифлеєм Байтлягім, або Бетлям, а це значить по нашому „дім мяса“. Найдавніша назва Вифлеєма була Езфрата, що значить „плодовите“.

Багато памяток у Вифлеємі, та найбільша пам'ятка це церква Різдва Христового, побудована на місці, де родився наш Господь.

—о—

У СВЯТ-ВЕЧІР

*Над селом мороз тріскучий,
Срібний місяць, ясні зорі,
Чорний в долині дрімучий,
Під снігами тільки простори.*

*У снігу загата й стріха,
Під вікном: „Не плач, Рахиле“...
Кругом хати ясна втіха,
Серце в грудях шестокриле!*

*При столі спільнім довкруги,
При посвяченій просфорі
Господарі, діти, слуги —
Серця разом в однім хорі.*

*Ген за гори горе, рани,
У хатині ясність нині —
В тихий вечір срібнотканий
Ангел згоди у долині.*

*Бо Ісус дитя на сні
І в неземську цю хвилину
В цей чудес Свят-вечір нині,
Всі серця у нас єдино.*

Я. Вільшенко.

Як святкують Різдво в Вифлеємі До Давидового міста

Різдво в Вифлеємі! З давен давна, від перших віків християнства, спішили туди побожні християни, спішать і тепер, хто тільки має змогу, щоб поклонитися святому місцю.

Вже в день навечеря Різдва Христового на шляхах, що ведуть у Вифлеєм панує незвичайний рух. Звертають на себе увагу зоружені Вифлеєміти, що з давен давна належать до римокатолицької Церкви. Вони біля Рахилиної могили на огнистих арабських конях дожидаються зі своїми священиками латинського патріярха й єпископа Єрусалима, щоб бути почесним почотом обом князям Церкви.

Небаром надїзять повози з патріярхом і єпископом, що їдуть у товаристві численного вищого духовенства. Під проводом відділу арабських їздців рушає величавий похід поволи білим шляхом, що вється під гору до Вифлеєма. Містечко Вифлеєм біліє високо на скелі.

При Давидовій керниці похід уже в місті. Величній гомін дзвонів й густа крісоза стрільба заповідають візд патріярха. Вузкими та чистенькими вулицями посувається поволи похід до церкви Різдва. Увесь Вифлеєм зібрався, щоб повитати свого патріярха. Розфільоване море пестрих турбанів, чер-

воних фезів і білих жіночих завоїв. Тут висідають князі Церкви, щоб проміж шпаліром Вифлєсмітів пройти до церкви Різдва.

Святий Вечір біля Вертепу

Вже вечір. Святий Вечір у Вифлєсмі. Із веж церкви Різдва святочно мають пестрі стяги. Величаво освічує усе безліч смолоскипів. На вулицях і перед церквою Різдва небувалий, повен життя рух. Завтраж Різдво! Люди з Вифлєсма, Бедуїни, священики, черці, прочане, прошаки, туристи з усіх країн оживлюють у радісному дожджанні майдан перед церквою. Побіч у ясно освіченому францісканському шпиталі дістає кожен прочанин і чужинець цілу вечеру. Із хорів церкви Різдва входимо вузькими сходами в вертеп Різдва. Відтам несеться запах кадила.

Якжеж велично прибраний цей невеличкий вертеп. Стіни прикрашені адамашком. Безліч дорогоцінних лямпадок освічує Вертеп. Правиться різдвяне богослуження. Прямо при вході є заглиблення в стіні, місце де родився Спаситель. Там долівка покрита білим, пестрожилкованим мармуром, а по середині чимала срібна зоря з написом по латині: **Тут із Діви Марії Ісус Христос народився**. Під віттариком, що вміщений над зорею, горять день і ніч позолочені лямпадки. Навскоси напроти заглибини народження таксамо мило освічена скеліста заглибина, це місце, де стояли ясла. Колись (до р. 642) тут стояли справжні дерев'яні жолоб і ясла, а тепер це місце вилане мармурними плитами. Дерев'яні ясла, коли магометане здобули Єрусалим, вивезено до Риму. Цю печеру називають каплицею ясел, або каплицею трьох царів. Внутрі цієї, два метри довгої виланеї мармуром заглибини є образ, що представляє поклін пастухів, а напроти ясел віттар з образом, що представляє поклін трьох царів. В середині каплиці є також круглий отвір. Там, кажуть, була керниця, з якої Пресвята Родина брала

воду. Ще кілька печер належить до крипти під церквою Різдва Христового. Є там печера з віттаром, де ангел повелів св. Родині втікати в Єгипет, а інша печера невинних дітей, убитих Іродом. Під віттаром там мають бути поховані кости кількох дітей.

Різдвяна Служба Божа

Різдвяну Службу Божу щойно по світовій війні правлять у церкві Різдва. До світової війни не правили там Різдв. Служби Божої, щоб не доводити до непорозуміння. Аж як по війні Англіїці перебрали протекторат над Палестиною, направили страшно знищену церкву та ввели там відправи на Різдво. Католики правлять Службу Божу в церкві св. Катерини, що злучена коридором із церквою Різдва.

В часі відправи європейцям здається на перший погляд, що попав у магометанську мошею. Араби сидять там попід стіни в турбанах або в фезах загнувши ноги по турецьки. Жінки в довгих білих намітках теж сидять так на килимах або матах. Тут і там лежать біля матерей діти. Інші стоять або клячуть, а тільки дехто сидить на низкому стільці. Стільці приносять за бакшиш (заплату) арабські хлопці. Службу Божу править звичайно патріарх, або єпископ Єрусалима в сослуженні священиків.

Служба Божа починається точно о 12 год. вночі. Рівночасно з духовенством входить інший похід. Це йдуть представники католицьких держав у святочних одностроях. По Службі Божій відбувається процесія. В процесії беруть участь опріч духовенства консули держав із прибічниками й безліч вірних. Усі зі свічками в руках. Процесія йде церквою св. Катерини й навколо неї через церкву Різдва до вертепу. Там по короткій відправі кінчиться різдвяна Служба Божа.

Так величаво святкують католики Різдво Христове в Вифлєсмі.

ЯК НАВЕРНУВСЯ ЄРГЕНЗЕН?

Славний письменник Єргензен (в українській мові появилася його „Притчі“. Видавництво „Добра Книжка“) оповідає в одній своїй книжці про своє навернення:

24 червня 1894. перебував він у Швайцарії в м. Люцерні, де як переконаний анархіст працював у різних протирелігійних часописах. Вечером ішов він через місто й перед наближаючоюся бурею вступив до церкви, де якраз відбувалося Богослуження.

„Я побачив — пише Єргензен — віттар з запаленими свічками і почув голос священика, що говорив слова: „Отцю і Сину і Святому Духу“. Я вклякнув, перехрестився, зложив до молитви руки й почуття великого щастя огорнуло мене цілого“.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ДОСЛІД.

Молодий німецький лікар др. Форсман довершив недавно на собі неймовірного наукового досліду. Він отворив на своїм рамені біля ліктя жилу й перепровадив через неї дуже тоненьку гумову сонду (рурочку) аж до правої серцевої комори. Форсман почувався під час сього досліду зовсім добре; відчував тільки підвищене тепло під правою лопаткою й подразнення до кашлю. Зі сондою в серці перейшов навіть сходами з операційної кімнати до кімнати, де стояв електричний апарат до пересвітлювання. Ціллю сього досліду було найти безпосередню дорогу до серця, щоб продовж кількох хвилин можна було відразу допровадити до серця такі лікарства, котрі піддержалиб його діяльність, а тим самим не допустили до смерті недужого.

Дослід д-ра Форсмана вдався, бо впровадження сонди до серця тривало тільки кілька хвилин. В будучині не треба буде теж перепроваджувати небезпечних операцій серця, бо Форсман винайшов далеко легший спосіб безпосередно впливати на серце.

ЗЕРНО ПІСКУ ДОКАЗОМ ПРАВДИ

Дивна пригода трапилася в однім селі в Австрії. Одного наймита обжаловано за підпал хати свого господаря. Справа опинилася в суді й обжалованому грозила в'язниця, бо всі свідчили проти нього. Тимчасом зеренце піску, яке лишилося в куснику тинку з повали в згарищах хати — уневинило наймита. При докладнім розслідуванні виявилось, що зеренце піску стопилося зовсім на скло. Учені доказали, що се могло статися тільки під впливом раптового горяча електрики а саме від удару грому. Таким чином зерно піску стало доказом невинності наймита і його суд увільнив.

НА ЗАКАРПАТТЮ ВУГОЛЬ

Недалеко села Нижня Анеза на Закарпатській Україні відкрито нові поклади камяного вугля. Вуголь сей щодо своєї якості значно ліпший від чеського й моравського. На весну цього (1930) року піchnуть уже добувати нововідкриті поклади.

ЦІКАВІ ПРОЦЕСИ ЗА ВОДУ

Вже св. Письмо знає суперечки за воду. „І слуги Ісаака копали в землі і знайшли там керницю живої води. Але пастухи з Герагу сварилися з ними і казали: „Вода наша!“ І назвав Ісаак ту керницю Єзек...“ — Та се було в пустих краях. А тепер маємо великі процеси за воду в дуже залюднених краях. І так Канада разом з американськими містами позиває Шікаго, що воно зуживає за богато води з жерела Мічігену, через що обнизилося вода в тім озері й пристані віддаляються від води. А тепер і в Європі маємо великий процес за воду. А саме місто Брема запізувало три німецькі краї, Прусію, Турингію і Бравншвайг перед Державний Трибунал в Липську за те, що вони занечищують ріку Везеру, котрої воду нарід у Бремі вживає до пиття. Занечищення наступає відпадками калі і хльором. На те запізані піддали в сумнів приналежність трибуналу, а сам трибунал під проводом радника Дра Сімонса заявив, що

доходження будуть коштовні, отже хто понесе ті кошти? Щоб розв'язати наперед те питання, відложено небувалий процес.

НОВИ УРЯД В ПОЛЬЩІ

По тритижневій крізі уряду в Польщі прийшло дня 29 грудня до утворення нового кабінету міністрів. До уряду ввійшло трох нових міністрів і оден керуючий міністерством. Іменовані: Генрик Юзевський — міністром внутрішніх справ, Фелікс Дуткевич — міністром справедливости, др. Максиміліян Мотакевич (професор львівської політехніки) — міністром публ. робіт, Віктор Лєсневський керуючим міністерством рільництва. Інші теки без змін (військ. спр. — Пілсудський, загр. спр. — Залеський, скарб — Матушевський, промисл і торгівля — Квятковський, віроісп. і освіти — Червінський, почта — Бернер, зем. реформ — Станєвич, праці й сусп. опіки — Пристор, залізниця — Кін).

ців і подорожних перед розбійниками, перевозити купців та їх крам ріками, будувати для них захисти й мости і обслуговувати їх по господах". (І. Міхаель. Історія німецького народу, I. стор. 176)

Від кількох літ котиться між західноєвропейськими народами могутною филою християнсько-католицьке відродження якому на ім'я: Католицька-Акція. Її животворний гомін чути вже чим раз

виразнійше на нашій галицькій землі. Зміст її: Будова народнього життя на основах Христової науки! Не сміє забракнути нікого з нас при цій вдячній роботі! Вже укр. небо займається світанком відродження! Будімся до святого діла!

Цьогорічні Різдвянні Свята нехай стануть товчком до духового відродження кожного з нас, кожної нашої родини,

цілого укр. Народу! На крилах колядки летім до Вифлеєму, сердечною мольбою благаймо Новонароджене Дитятко:

„Просим Тебе Царю,
Просим Тебе нині:
Даруй щастя, даруй волю
Нашій Україні.“

Як живуть люди в різних частинах світа

Велика наша земля-мати. І багато дуже багато на ній людей! Обчислили вчені, що всіх людей на землі близько 2 мільярди. Живуть ці люди на п'яти великих континентах (сталинах, сушах) і на безлічі островів.

Звісно, на землі не всюди однаково. Є сторони дуже гарячі, є помірковані і дуже студені. Найбільше жислюдей у сторонах не дуже гарячих, і не дуже студених, однак живуть люди й там де дуже гарячо й там де дуже студено. Інакше живуть люди там де сонце дуже пече, інакше де дуже великі морози, а інакше, де морози з гарячо міняються, або як кажемо, де є чотири пори року: весна, літо, осінь і зима. В гарячих околицях цілісний рік не то тепло, а гарячо. От там люди не потребують ні теплої одежі, ні теплих домів будувати. Живуть у якнебудь склеєних хатинах, за весь одяг мають невеличку запашину тай ні сіяні ні орати не потребують — все їм родиться без праці, звірини в лісах повно — одним словом: жий та будь! Та не все там так гарно, як нам виглядає. В великих лісах нетрах повнісінько хижих звірів: левів, тигрів, їдовитих гадюк. Великі багна та мокляки ширять різні недуги. А вкінці приходять білі люди з Європи, загартовані в життєвій боротьбі з природою й забирають первісним жителям землю а їх усувають у щораз гірші околиці, де вони вигибають. А вигибають тому, бо мали все готове, не загартувалися до боротьби й уступають перед витривалішими та розумнішими людьми, що з уміркованого підсоня. І в уміркованому підсоні не всюди однаково живеться людям. І тут є околиці, де зима довша й гостріша, а літо коротше й є околиці, де зима коротша й лагідніша. Там уже людям краще жити, земля краще родить. Тут бачимо, що люди з холодніших околиць, як от Англії й Німці, Шведи, Голяндці і інші мешканці, більше придумують способів, якби то влещити собі життя. І справді живуть краще, ба ще й верховодять другим народам, що мають кращу й багатшу землю, а в землі різні багатства, як ось на Україні.

Найважче вже жити людям там де вічна зима, вічні сніги й крига. Там мусять люди дуже важко здобувати собі засоби до життя. Занадто вже велика життєва боротьба виснажує людей зівсім і їх дух не може теж розвиватися як слід — через те вони в культурі остають позаду. Виходить, що не добре людям, коли вони мають все як то ка-

жуть, опихане, бо тоді люди стають непорадні, коли прийде лихо на них, та ще гірше, коли на боротьбу за найкращі життєві потреби, треба зуживати всі свої сили.

Так то відмінна природа, відмінні життєві засоби, змінюють людей, змінюють цілі народи.

Ось пригляньмося цьому образкові.

По самій середині бачимо зимовий краєвид, узлісся, а за ним село. Дорогою в село йде чоловік, несе зрубану ялинку. Може для своїх діточок на Святий Вечір, а може понесе до міста, щоб там продати для себе та родини на хліб, на вбогу святу вечеру. А в цей самий час в інших частинах світа люди інакше живуть.

Ось геть на півночі Ескімоси позашивані в шкіри, повиходили зі своїх снігових буд, запрягають ренів до санчат їдуть або на лови, або на торг до міста. А на півдні в Африці, де сонце

жарить, темношкірі мурини плавають собі майже нагі попід пальми та ловлять рибу. На сході там жовтолиций Китаєць теж пливе по своїй „жовтій ріці“, та човно в нього вже інакше, не подовгасте, а круглаве, тай вітрила на човні інакші. А на захід в Америці сидить собі двох ватажків червоношкірих індіанців біля човна та спокійнісінько курять „люльку мира“, годяться, чи радять щось.

Так на цих п'ятих образочках маємо представлені наглядно всі сторони світа й головніші раси людей.

Що край, то інший звичай, інші люди. Здається нам, що там, в цих невідомих країнах краще живеться, як нам. Так і каже стара приповідка: „Всюди добре, де нас нема“. Однак друга приповідка каже: „Всюди добре, а дома найкраще“.

Загальні збори Т-ва „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“

В п'ятницю, дня 20 м. м. відбулися у Львові, Загальні Збори Т-ва „Сільський Господар“, при участі 160 делегатів Кружків Філій Т-ва і кооператив.

Зборами проводив голова Т-ва інж. Юліян Павликовський та його заступник посол Остап Луцький.

Справоздання з діяльності Т-ва здавав інж. Е. Храпливий, а звіт Контрольної Комісії інсп. Капуста. В дискусії брали участь також численні представники селянства.

Не обійшлося і без „опозиції“, яка стала постійним явищем Загальних Зборів усіх наших культурних і господарських установ. Відрадным явищем є високий ідейний рівень промов, які виголошували на цих зборах селяни, даючи цим доказ розуміння громадянської праці і загально хліборобських інтересів. По прийняттю до відома справоздання і ухваленню бюджету на новий рік заіменовано на внесення Головної Ради Т-ва отсих довголітніх співробітників Т-ва почесними членами; о. Володимира Цевровського; одинокого живучого ще члена-основателя Т-ва о. Олександра Левицького і п. Івана Покутницького, б. начальника громади Хватів—членів першого Відділу Т-ва, д-ра Михайла Коцюбу, о. Степана Онишкевича, п. радн. Андрія Корнеллю, посла Гри-

горія Тершаківця, — членів Відділу або Головної Ради Т-ва від 1909 р., о. мітрата Тита Войнаровського і п. Михайла Луцького, б. президента Т-ва, о. Йосифа Раковського і радн. Володимира Кобринського — заслужених членів Т-ва на полі ширення сільсько-господарської культури.

До Головної Ради Т-ва вибрано з вибору слідує членів, голова—о. мітрат Тит Войнаровський, члени Ради: інж. Юліян Павликовський, посол Остап Луцький, о. Андрій Пеленський, о. Тимотей Ковалюк, О. Степан Онишкевич, інж. Палій, інж. Хроновят, дир. Мартюк інж. В. Вакуловський, Кернога Михайло із Підберезець, М. Струтинська, інж. Мудрак, радн. Вол. Кобринський, Мацьків, д-р Макух Іван, д-р Бариляк, п. М. Малицький, пос. Гр. Тершаковець, Андрій Терпиляк і пос. В. Загайкевич. Заступниками членів Гол. Ради вибрано; інж. Миколу Хомишина, дир. Юліана Шепаровича, Юліана Чукура з Печеніжина, Миколу Малицького з Тернополя, Осипа Ліщинського з Комарна, Володимира Козубського із Кременця. До Контрольної Комісії увійшли: Микола Капуста, Андрій Мудрик, Ярослав Колтунюк.

Заступниками членів Контрольної Комісії вибрано: інж. Івана Скоропаду з Тернополя і д-ра Володимира Левицького.

„В своїй хаті своя правда“

(Допис із Тершова Старосамбірського повіту.)

Всякому, що їде через Тершів біля Ст. Самбора, мусить впасти в очі своєю величиною й конструкцією дім, котрий є власністю українсько-католицьких установ в тім селі. Дім цей це діло місцевого душпастиря о. Івана Шпиталія й прихильних Церкві й укр. справі парохіян. Понадто дім цей табулярно за-

безпечений, що ніяка ворожа Церкві й народів установа ні організація не зуміє захопити його в свої руки.

Коби більше таких домів в нашому повіті й краю, а тоді були би ми ближче здійснення пророчих слів Т. Шевченка: „В своїй хаті — своя правда і сила і воля“.

Нерозгадана загадка

з „чудотворним“ лікарем

В селі Гальспад в Австрії живе землевласник Зайліс, який став нині славним на цілий світ лікарем. Перед 20 роками збудував Зайліс якусь чудну машину зі скляними рурочками, в яких був поміщений якийсь таємничий плин. Одного разу прийшов до Гальспаду якийсь недужий подорожний. Зайліс узав його до себе, пустив машину в рух, а коли з рурки почали сипатися іскорки, він почав обводити нею ціле тіло недужого. На підставі сього, як змінялася краска іскор, видав він осуд про недугу. Опісля електризував він свого пацієнта, що зовсім виздоровів.

Найшлися відтак ще інші хорі й Зайліс уздоровлював їх своєю маши-

ною. Він став славним лікарем. В 1928 році зіхалося до нього 90,000 хорих з різних сторін світа. Село Гальспад перемінилося в мале місто: повстали гостинниці, ресторани, склепи й літніскові віллі. Сього року приїздили лічитися до Зайліса королевичі Данії й Греції.

Зайліс не бере жадної плати за лічення. Він сам не вчився медицини, але докторські дипломи мають його два помічники й рідний син, який також помагає своєму батькові.

Зайліс вилічив при допомозі своєї „чудотворної машини“ багато тисячів людей.

РОЗКЛАД ПРОТЕСТАНТИЗМУ

Новий яскравий доказ розкладу віри в протестантських кругах приносять депеші з Калькути: дочка б.англійського команданта середноморської фльоти, панна Маделяйна Слейд, приняла браманську віру й гіндуське ім'я Шрїматі Міна Бай та стала на чолі націоналістичної пропаганди Гіндусів проти уживання англійських товарів в Індії. Таким чином визначні роди Англії, котрі до недавня були виключно протестантські, мають уже в своїх рядах не тільки дуже значну частку католиків, але є вже утікачі й до магометанізму, що свідчить наглядно про розклад протестантизму.

ІНСТИТУТ ДЛЯ СТОРОЖІВ

В Мюнхені, в великій готелі „Під білим когутом“ основано інститут для образування добрих сторожів. На чолі його стоїть архітект Вільдгаген. Вчать теоретично і практично. Програма науки така: 1. Обслуга центрального ogrівання. 2. Чищення паркетів. 3. Як ходити коло водотягів і газових проводів. 4. Направи дверей, вікон, шиб і т. д. 5. Поведення з публікою й телефонами. 6. Як пильнувати доми перед вломами і т. и.

ЩО ДІЄТЬСЯ В ДОНЕЦЬКІМ

БАСЕЙНІ?

„Münchener Neueste Nachrichten“ приносять кореспонденцію знавця такого змісту: На основі советських жерел можна ствердити, що продукція вугля в донецькій басейні постійно падає, а рівночасно росте число зайнятих при тім робітників. З машин, які спроваджено в останнім півроці коштом 14'7 мільонів рублів, половина взагалі не уставлена а частку їх зовсім непотрібна. Нові надужиття комісарів уже стверджені. Для робітників побудовано такі кепські помешкання, що їх таки зараз по скінченню будови треба було направляти, в зимі тих помешкань отопити неможливо. Комісарі повиставляли фальшиві квіти на видатки, яких не зробили, а з тих „придбаних“ грошей, отверто виплачували „премії“ за „добру роботу“. Деякі комісарі одержали в той спосіб по 90.000 рублів.

ЗНИЩАТЬ МУРИ ЦАРГОРОДУ

Старинні мурі Царгороду, котрі зачав будувати ще Константин Великий в 4. ст., будуть зруйновані, бо турецький уряд не має грошей на їх скріплення. Разом з тими мурами будуть знищені чудові пам'ятки в них, як Золоті Ворота, стіна Льва, Башта Ісаака, Башта Мармурова і и. Цікаво, що ті мурі вказують в багатьох місцях таємничі способи старих майстрів, котрі знали, як їх скріплювати. Тої таємниці сучасні архітекти й будівничі не знають. Найлучше заховані найстарші мурі, а з турецьких часів мурі Магомета Завойовника над Босфором. Деякі з тих мурів мають і 200 стіп ширини. Всіх башт є ще коло 400.

Під владою червоного Антихриста

Як ми вже писали, радянська влада рішила з нагоди Різдва Христового скріпити боротьбу з вірою.

І коли в усіх християнських державах населення готується вже до святкування Різдва Христового, то тільки на одній Радянщині приготуються до свят потайки, в безнастанному страху, що за це може їх стрінути кара.

Рівночасно більшовики в Москві, Ленінграді та й у Харкові приготуються до боротьби проти святкування Різдва. Комсомолі (Комуністичні союзи молоді) приготують походи, видають листочки й метелики (брошури), випускають богохульні кличі, малюють карикатури, що їх будуть носити по вулицях міст в часі католицького й православного Різдва.

Церковним відправам мають перепиняти співанням інтернаціоналу й зумисне на це зложених сороміцьких співанок. Крім цього в більшовицьких клубках будуть тоді давати різні вистави, в яких теж будуть висміювати віру й богослуження та влаштовувати танці.

Независимо від цих приготувань на свята Христового Різдва зросли загальною у всій Радянщині релігійні переслідування. В останніх днях зачинили 21 церков, які замінили на клуби й кіна. Радянським кооперативам заборонили продавати прикраси на ялинку, а на всіх совганках у Москві влаштували т. зв. „протирелігійні мясніці“.

Та вже найлютіше забралися більшовики до католицької Вірменії. Там збещестили всі католицькі церкви й збурили їх, священиків або прогнали або повбивали. Архієпископа Джуда, одного з найвизначніших знавців мови

(лінгвістів) в Вірменії, виволікли з церкви в Ерівані та вкинули до в'язниці. Там мучили його так, що він збожеволів і помер. У Карагаг комсомольці схопили пароха, слабосилого старця, зодягли його як Христа, потім на прилюдному місці зневажали. Вкінці роздягнули його, посадили на осла й так возили вулицями міста.

В Тифлісі відбули процесію, в якій брали участь комуністи, зодягнені в чернечі ряси та єпископські ризи, а при цьому заховувалися так, що годі це описувати.

Коли на Кавказі лютував голод, вжили способу, що його вже від літ уживають на Радянщині. В одній школі повісили образ Ісуса Христа, зігнали дітей до салі й казали їм молитися, щоб Христос дав хліба. Три дні не дали дітям нічогісько їсти, казали: — Маєте дістати хліб від Ісуса Христа.

Коли діти стали плакати й кричати, щоб дали їм хліба, казали їм молитися до Леніна. Тоді прислали якусь жінку з харчами. Вона роздала харчі й сказала:

— Бачите, молитва до Христа була даремна, тож він не Бог. Зате Ленін вислухав вас, бо він добродій усього людства.

Таке то діється там у червоному царстві Антихриста. Не хочеться вірити, та це правда, бо самі радянські часописи чваняться цим, мов незнати якими славними вчинками. От такого добра бажають і для нас наші прихвостні більшовиків та всякі ікроїди — упуцці зі своїми „Працями“, „Радами“ і т. п. „Сельробами“.

Збільшення об'єму „ПРАВДИ“

Сего року збільшуємо об'єм „Правди“ до 12 сторінок.

Се збільшення, а також численні ілюстрації, котрими будемо прикрашувати наш часопис, потягне за собою очевидно збільшення коштів видавництва.

Через те мусимо хоч незначно піднести передплату.

Місячна передплата та сама 1 зол.

Чвертьрічна підноситься до 3 зол.

Піврічна — 6 зол.

Цілорічна — 12 зол.

Ще раз просимо точно присилати передплату, бо ми за все мусимо платити готівкою.

Адміністрація.

ГЕТЬ З АЛЬКОГОЛЕМ!

Українське протияльогольне товариство „Відродження“ у Львові звертається до цілого українського народу та ззиває до безпощадної боротьби з отрутою. Для свого здоров'я і добробуту, для добра своїх дітей, для щастя і долі народу пожертвуйте страшним погубним налогом і **і святкуйте свята без алькоголю!** Тільки тверезо відсвятковані свята дадуть вам вдоволення та дійсну радість, вашому тілу відпочинок та нові засоби сил, а ваше майно збережете перед злочинною розтратою. Тому ще раз кличемо: **Святкуймо без алькоголю!!!**

Українське Протияльогольне Товариство „Відродження.“

В. Гузенський

Свят-Вечір 1920 р. в Горшаківці

(Уривок зі споминів).

Дня 31.XII. 1919. частини І. Г. К. з околиць і самої Винниці вирушили на полудне в дорогу на Тиврів — Ярошівку — Іванківці — Шпиків. Більшовики загрозували на добре Винниці. Вигляди на ратунок прорідженої тифом УГА ніякі, страх перед неволею у червоних великий. Приказ — „в дорогу“ — твердий! В розпуці оставали хорі по шпиталях, хоч лишився з ними в лічниці Др Білозір. Реконвалесценти — останками сил зривалися і держалися підвод, щоби разом з здоровими стрільцями ділити їх дальшу бурлячку долю.

Поволи йшов ІГКорпус в околицю Балти. На кождім постю зіставляла кожда частина своїх „тифозних“ — по „больницях“, по хазайських хатах. Ту і там виростали свіжі стрілецькі могили; а по дорогах збиралося гайвороння на трупах обозних коней. Ніщо їсти, ні в що убраться, ніяких ліків життя ратувати! — червоний ворог наступає на п'яти — страшна неволя у нього...

Стрілецьтво держиться разом, оден ратує другого чим може — твориться одна спільна родина!..

6.I. 1920. дійшла Булавна Сотня до Горшаківки.

В Горшаківці застали ми VIII. бригаду, з артилерією.

На краю села примістився Духовник о. Фецак ЧСВВ, недалеко пор. Лавро Гайдукевич... Тут довелося нам провести Свят-Вечір. Гей! гей! Милий Боже — як сумно його проводити треба...

Прикритий стіл — папером, на середині книш зі свічкою, довкола п'ять їдунок і накривок зі стрілецьким приваром! Довкола мовчки стали стрільці і заспівали:

„Во Вифлеємі нині новина“.

Ніхто не говорив до себе. Тихо — заспокоювали голод бідною вечерою — бодай раз за тиждень останнього походу! Сумно в хаті неприбраній зеленю, ні дідухом, ні снопом пшениці в куті. — Плечаки — кріси і клунки Галичан — се прикраса хати. На хвилю зазмерло життя в учасників вечери — всі задумані!.. Думки їх в рідній Галичині — коло столів їх рідні — що також Свят-Вечір зустрічає — й за рідними синами думками по Україні шукає.

Святий Вечір — Вечір Радости — а такий сумний, так страшно сумний, в тих чорних „в очах смерті“ відносинах і недолі УГА!!!

Пане Четар — нарешті відізався десятник — ходім колядувати. От підемо — до пор. Лавра, а може й ще де потягнемось. — „Ходім-ходім“ — повторили за десятником поручник і хорунжий.

Кватира пор. Лавра недалеко. Під крадаємся тихцем під вікно. Мала павза. Перед очима понурий образ. Сидить пор. Лавро зі спущеною головою, а о. Духовник щось йому говорить. Пор. К. задивився в якийсь пункт і сидить без руху, а чет. Сід. пакає свою файку...

„Бог предвічний“ — заспівали ми що сили, а незамерзлі шиби передали до нутра спів, що впав мов грім на настрої учасників і прикував їх в їх позиціях на якусь хвилю. Хазайка скочила з лавки на землю і зачала класти на собі хрести й поклонилася образам...

Перший Духовник рушився до вікна а коханий Лавро став біля стола й сле- за з ока покотилася по лиці. До коляди додав четар своєрідне желання, котре як тямлю були ось таке:

Той, що торгує дикими звірятами

В Гамбурзі існує від давна фірма Гагенбек, що удержує великанський, славний в цілому світі звіринець. Крім того веде вона торгівлю дикими звірятами. Зловлені в Африці і Азії льви, тигри, слони і інші хижаки транспортує фірма кораблями до Європи, чи Америки і продає їх до звіринців, зоологічних городів і т. п.

Ловами тими займався Гагенбек, один з членів і власників фірми. Він видав дві книжки, де описує свої подорожі по Індіях і Цейлоні.

Вже змалку манило його життя на лоні природи, під палючим сонцем Африки. Туди тягнуло його бажання приглед, хочаб получених з безпекою смерті. — Там, на місці, на піскових пустинях, в широких джунглях, хотів він пізнати життя тих різнородних хижаків, що їх стільки бачив у звіринці.

Маючи 16 літ віддавсь він праці для фірми. Спершу в краю, опісля виїхав на острів Цейлон — по слонів.

Там прожив 13 літ. Цілий час подорожував по Цейлоні, Яві, Суматрі. Пізнавав багато диких племен і з усіма старався удержати згоду.

Уладжував лови на різних звірів, деякі, як слони, купував також у тубильців і все те продавав далі. — Витреваю працю доробився на Цейлоні майна, побудував там дім і оженився.

А праця його не належала до легких! Підчас ловів лучалося нераз, що зачасний тигр кидався нагло до скоку, то знову вуж-очкар всунувся незаметно до лодки, або деколи треба було з усіх сил втікати перед розлюченим стадом буйволів.

Ціле життя було одним великим на-

пруженням, наче постійним приготуванням до скоку.

Та Гагенбек не боявся і давав собі раду з усім.

Одного разу в мандрівному цирку, що його він заложив в Індіях, захорів погромщик диких звірів. В наслідок того вправи з дикими звірятами — найцікавішу точку — мали усунути з програми.

Коли про се довідався Гагенбек, казав принести собі одіж погромщика, що пересякла була випарами його тіла і так убраний увійшов до сталевої клітки та почав представлення зі звірами... Штука удалася і Гагенбек повторяв її через два тижні.

Народини в неволі.

В звіринці Гагенбека

Самиця слона зі слонятком, уродженим в неволі

Іншим разом знова, мешкаючи в дикій околиці, побачив, що в його домі живе великанський вуж-давун. Гагенбек зовсім не злякався його і полишив вужа в спокою.

З тими звірятами був він добре обзнакомлений, бо много вислав їх до Європи. Нераз сотками привозили йому тих вужів. Він враз із помічником брав одного вужа за другим, розтягав і пакував до довгої деревляної скрині. В скринях вужі западали в сон (можуть вони обходитися без їди і кілька тижнів) і так діставалися на місце призначення.

Що се за „приємна“ робота бачимо із слідуемого: Підчас такого пакування помічник пустив раз хвіст вужа. Давун миттю цілим своїм тілом обвинувся доволка грудей Гагенбека. — В тій хвилині прискочив помічник і відкинув вужа та уратував смілого ловця від задушення. — Однак „через кілька днів відтак“ — пише Гагенбек — „боліли мене груди так, що не міг я злапати віддишу“.

ШИРІТЬ НАШ ЧАСОПИС!

О. Й. Осташевський.

Основоположники курьтури

Думки на Свято Різдва Христово.

І. Головним завданням кат. Церкви є запровадити своїх синів до неба. Але й на чисто земські справи людства не могла Христова Церква замкнути свого материнського ока. На вифлєсських полях заповіли були людям ангельські хори: „Слава в вишних Богу, й на землі мир в челоуіцх благоволеніє“. Коли ж на землю мав зійти мир і вдоволення, то ясна річ, що ці благодати мала подати людям кат. Церква, тому ніколи не було це байдужим для Христової Церкви, чи її дітям поводитись добре, чи може приходитьсь терпіти нужду, визиск, переслідування? Слушно зауважує Монтескіє (французський письменник, 1689-1755): „Хоч Церква установа для безпеки вічного щастя людини, то мимо цього дає їй тільки дочасного щастя, що рішучо не могла дати більше, колиб навіть основано її виключно лиш до творення земського добробуту“.

Погадаймо, кілька нужди й нещастя спливає заєдно на світ задля пристрастей? Кілько шкоди матеріальної роблять пиянство, розпуста, захланність, ненависть — от тоді зрозуміємо, кілька матеріального хісна приносять людям проповідь, сповідь, св. Причастя? Який зиск для людства, коли налоговий паниця стається тверезим громадянином, коли розпусні, недбалі, ліниві люди перетворюються на дбайливих, працьовитих, чесних громадян?

Чим більше впливу має Церква на ціле життя людини або народу, тим більше вдоволення находимо в цих часах між суспільністю. Позвольте поглянути на середновіччя. Навіть соціаліст Кавтскі признає: „Що нині видається робітникові далеким ідеалом, тяжким до осягнення, за який мусить він з буржуазією провадити тверду й завзяту борбу, це все було перед 500 роками, в часах середновіччя фактом, дійсністю. Тоді робітник менше напружувався при своїй праці, коротше працював, краще був платний“. Німецький історик Янзен розказує про наймитів: „Численна їх кляса рідко коли була в так добрім положенні як почавши від кінця XIV. до початку XVI. в. зн. саме в часах, коли кат. віра пронизувала наскрізь від гори до долу суспільність західної Європи“. (Історія німецьк. народу стр. 409).

Ніхто тільки не зробив для розвою рільництва, скільки зробили кат. монастирі. Рівнож про торгівлю, про добрі дороги та безпеку підчас подорожей старалася кат. церква так дбайливо, начеб це було її найважливішим завданням. „Приноровляючись до слів Спасителя: „Я був подорожним і мене ви в дім прийняли“ — поширила Христова церква гостинність між народами, закладала заїзdnі доми, всновувала окремі закони пр. Темпларіїв, які особними обітами зобов'язувалися боронити куп-

„Віншуємо Вас, панове господарі (старшини) тим Різдвам Христовим, що ми дочекали в здоров'ю і силі, щоб Ви дальше жили й для України вірно працювали. Щоб стрільці всі наші більш не хорували, тиф, червінка, кулі їх все обминали, Вас Отче Духовник о сватбу просили, щоби всі дишлі й люшні — все просто стояли, Обозній Команді все спати давали — всі штолі, гофналі все підків держались — щоби Ваші коні — все возів тримались, муніційна валка хай патрони возить, коли четар С. сам все хліба просить... Ми на тому — браття — коляду кінчаєм — просимось у хату, бо вже замерзаєм“...

„Ходіть галгани до хати“ кличе пор. Лавро, отвирає двері, та як четар Поперечний як дірігенс став на порозі, пропав в обіймах Лавра, що дякував кріпким поцілунком за хвилю чару рідної коляди, котрий мов бальзам впав на його душу.

Прийшла година — радости, співу — коляд, а при тім і стрілецьких пісень. Забули всі на невидгоди і труди походу, на безпеки, що перстеном нас окружали. Година коротка — а до нині у мене вона жива і памятна...

ПЛЯМИ НА СОНЦІ а ПОГОДА

Останні дні грудня визначалися у нас різкими змінами температури. Коли пр. в Тернополі 27 грудня було 7 степенів морозу, то в Гдині було 3 степені тепла, у Львові було того дня 7 степ. морозу, а в Люблині 3 степені морозу. В Варшаві й Познані був того дня сніг з морозом, в Кракові було 2 ст. тепла, а в Карпатах почалася відлига. Ті різкі зміни пояснюють учені плямами на сонці, які цього року незвичайно великі й швидко збільшуються. Обсерваторія в Гамбургу доносить про величезну пляму, котру перед самим заходом можна бачити навіть голим оком, її промір має коло 25.000 км. так, що в ній помістилися б зо дві земні кулі.

ЗАТРОЄННЯ ХЕМІЧНИМ

ОЛІВЦЕМ

Лікар др. Пінест пише в „Анналах хірургії“: Один 27-літній бюровий працівник вбив собі у вказуючий палець лівої руки кінчик хемічного олівця. Палець спух і рівночасно наступили болі голови та горячка. Палець набрав 6 тижнів, лічення тривало 8 тижнів. Скалічення олівцем викликають не тільки локальні але й загальні затроєння. Найлучше, щоб лікар скоро вирізав затроєне місце. Небезпечно виймати кусники олівця з ранки, бо тоді він легко крушиться в рані і тим скорше затроєє тіло.

Практичні правничі справи

Особливо в двох практичних справах роблять наші люди блуди, котрі їх дорого коштують.

Перший блуд се те, що часто не зберігають ніяких паперів і листів. Наслідки того такі, що другий раз платять за те, за що вже раз заплатили, або не одержують того, що їм належить, бо не можуть доказати, що їм належить. Не мало наших людей є тепер в Америці. Там є такі постанови, що коли робітник погине при роботі, то ті, котрих він удержував, посилаючи сюди гроші, можуть отримати ренту. Нпр. старій матери або батькови, котрих син з Америки запомагав, можуть одержати й досмертну ренту. Однак на те треба доказати, що той син дійсно удержував родичів. Для доказу вимагають грошових переказів з почти або банкових посвідок, у крайній мірі листів, у яких є згадки про пересилані гроші. Отже наші люди звичайно нищать ті докази і коли треба доказів, вони не мають ніяких.

З трудом і бідом можна ті докази заступити зізнаннями свідків, котрим однак не все вірять. Однак тут на-

ступає другий блуд: наші люди замість зараз по одержанню вістки про смерть розпочати заходи в таких справах, піти до адвоката, — ждуть літами, аж поки справа не задавниться і тоді вже й докази не допоможуть, навіть коли знайдуться.

До того не знають звичайно ніякого рахунку ні що до часу, коли наступила смерть, ні що до грошей, коли і кілька їх одержували.

Таким чином пропадають їх слушні претенсії та права, а не раз ще й докладають, коли запізно беруться до справи. Та в тім самі собі винні.

З того така наука, що всякі папери, які приходять чи то з суду, чи з почти, чи навіть приватні листи, чи грошеві відтинки треба разом з ковертами порядно складати і зберігати, ховати в безпечне місце, бо часом такі документи можуть стати у великій пригоді. А друга наука така, що треба зараз доходити своїх прав, а не відкладати і ждати, аж поки право задавниться і пропаде.

А. Ч.

В МІСЯЦІ СІЧНІ ПРИЄДНАЙТЕ „ПРАВДІ“ БОГАТО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Пилипця — Цить, не плач!... Бачиш, сього року маємо все! Сіно, солома, сніпок вивезаний до хати, все як у людей буде... Зваримо голубців, сушених гірких лісничок; Господь не забуває про нас, славити Імя його Пренайсвятійше! З мамою то ми колись страх бідували... Щоби так покійна жила, тішила б нас страх... йой, йой!... Натирай мені ногу, натирай, бо знов скіпає...

Пилипцю прикляк коло батька, що сидів на стільчику під вікном, і став терти недужу ногу, аж зіпрів; забув у тій хвили і на свої капчики, але не на довго. Коляда наближалася, манила живого з буйною уявою хлопця різнородними приємностями в село поміж люди.

II.

Завіяло снігом стежку до хатини Тимка Паламаря, але його синок Пилипцю бродить на пам'ять у село; хотів смеркло-стемнілося, він не має страху, суне на коляду. Все, що міг найкращого і найтеплішого, задягнув, і покійної матери юбку і татові ходаки, і кучму велику за-сунув на уха. Так вистроїв його рідний батько і виправив із хати в щасливу годину.

Снуються громадки селом, бігають від хати до хати колядники, виводять то тут, то там на різні лади рождественської; а Пилипцю блукає сам, не може знайти товаришів. Прилучився до одного гурту, прогнав; прилучився до другого, ще гірше, бо кучму викинули йому на вербу. Іще Пилипцю не колядував, а вже батькова кучма на вербі; мало що хибувало, а

булаби полетіла з верби в пропасть. Лізе Пилип на вербу по шапку, та ходаки перешкаджають. Здімив ходаки, поховав онучі за пазуху, виліз, дістав кучму. Зліз, шукає по потемки, єсть тільки один ходак... Де другий? Єсть і другий, в снігу знайшовся. Узвв ходаки, хотів не так добре, як у хаті при допомозі батька. Іде далі, надслухує, пізнає знайомі голоси під одною хатою: то самі його товариші-ровесники, а вїтїв син поміж ними про-водирем, парадует в його капчиках... Підійшов, став під вікнами, помагає колядувати.

Скінчили хлопці, пожелали господареві, взяли коляду, числяться; є їх більше, є один поміж ними непрошений, що сам навязався: єсть Пилип, син Паламаря полатайка. Всі згіршилися сиротою, причепом...

— Ходачнику, дідоведе! — крикнув перший вїтїв син. — З таким чудакком по коляді не ходимо!... Забирайся без біди, бо шкура буде в роботі!..

— Я нічого від вас не бажаю, ні гроший, ні хліба; все візьмете собі, ще вам дам грош на щастє, тільки прийміть мене до себе! — благав Пилипцю.

— Ні, ми такого ходачника в бабськїй юбі не потрібуємо! — верещав вїтїв син. — Тобі сліпого діда водити не з колядниками. Шукай собі рівних, заберися, бо набемо поза уха!

— Загирися, бо набемо! — повторили другі.

Уперся Пилип, не хоче лишитися, лізе за ними далі, проситься, благає.

Озлobiliся товариші його влізливи-

стю та настирністю, друлили в сніг, набили, подерли на нїм мамину юбку і кучму батькову десь кинули у сєзвісти, за-пропастили...

Стоїть Пилип у снігу простовслосив вже кучму відколядував, але не плаче. Думає, що даліше робити? Всі колядують, а він ні; набили прогнали!... А що їм була винна батькова кучма, що?

— Піду сам попід хату всім на збитки! А приймуть мене, всюди приймуть; на-нашки мене по голові гладили і просили!..

Став Пилип сам під хатою знайомого нанашка, колядує що найкрасної. Тільки зачав, а господар з хати забубнив у вікно

— Йди даліше, йди! Обїйдеться! — скричав.

Відправили Пилипа в одній, другій, десятій хаті, а він не зражається, все йде даліше. Зайшов під хату вїтї; не світиться, але приймили. Відколядував, пожелав щастя, щоби в гаразді ті свята всі в дома проживали, других діждали, рік від року на много літ... Стоїть, слухає, ніхто не дякує...

— Знать позасипляв!... Нехай сплять здорові! Добре, що не відправили! — думає Пилипцю.

Зайшов місяць за хмару, стемніло.

Зблукався Пилип поміж хатами, не знає, де він є? Світиться в одній хаті!.. Прямуює Пилип до світла, став під вікнами, позбувся блуду: то в отця духовного світлицях так ясно. Стоїть під вікном й дивиться: в кімнаті чотири сини священника і два сини учителя, всі великі школярі з міста, забавляються; то паничі міські, старші ще від вїтївого сина і ви-

Гірше диких Татар...

Ми вже писали про те, що невеличкій кількості в'язнів удалося втекти зі Соловецьких островів, куди засилають політичних в'язнів. Кільком із цих в'язнів удалося продістатися через більшовицьку границю до Фінляндії. Вони оповідають страшні річі про знущання над в'язнями на цих островах. Тепер пригадують французькі часописи, що ще з кінцем минулого року французький письменник Раймонд Дугет описав страхіття на цих островах.

Він пише:

„Більше як 50 тисяч в'язнів живе тепер на Соловецьку. Се переважно політичні в'язні, що їх заслали за опозицію проти радянської влади. Дуже багато, бо 65 відсотків засланців, це провідники робітничих союзів. Досить численна є тепер колонія засланих жінок бо є їх 2000. Умовини, в яких мусять жити в'язні, справді страхітні. Більшість засланців живе в нужденних бараках. Добре загосподаровані монастирські дом (за царату був там монастир) задержано виключно для сторожі. А там більшу частину року люта зима, морози доходять до 50 степенів. Страшні, нелюдські дійсно терпіння, що збільшаються ще, коли ранісінько сторожа виганяє їх до праці в велитенських лісах. Серед ледів, на морозі мусять нещасні працювати від світанку до ночі, а самотнім їх одином переважає великі льняні мішки та шмати, що ними обвивають відморожені ноги, що кровю спливають.

Праця дуже тяжка. Засланці ріжуть і рубають дерева. Всі мусять працювати без впини, без хвилиночки починку. Кожен має визначену роботу, а коли не зробить її в означеному часі за дня, мусять робити до пізньої ночі, поки не зробить усього, що мав приказане. А не вільно нікому жалітися на змучення. Кожна проба спочинку засланця, хочби він і падав уже зі знесилення, знаходить зараз відповідь у стражників. Підганяють нещасного нагайками до дальшої праці. Бо треба знати, що цих стражників набирають із найбільшого шумовиння чрезвычайки.

Коли хто зі засланців вже навіть під нагайками не в силі працювати — стражник стріляє його мов скажену собаку. Та засланці не вважають це карою. Смерть для них одиноким спасення.

А які харчі. Чай, малесенький кусочок вудженої риби й водняна юшка — от і все, що в'язні дістають тричі на день.

Так пише Дугет. І справедливо називає Соловецьк „найстрашнішим островом світа“!

Жах збирає! Хіба колись, та це тому кількості літ назад, знущалися так Татари над християнськими невольниками. Та, хто зна, чи й у цих диких Татар не було більше серця, як тепер у червоних катюг. І більшовицькі підбрехачі Упупупці мають ще чоло захилювати червоний „рай“.

— —

ЛЮДИНА, ЩО МАЛІЄ

В Лос Енджілес (Los Angeles) у Каліфорнії (Америка) живе 54-літній Йосиф Мейот, котрий з кожним роком стає менший. За останніх 8 літ став він майже на половину низший. Місцеві лікарі цікавляться тим випадком і ствердили, що Мейот терпить на недугу Пагета, котрої однак люде не вміють лічити. Признакою цієї недуги є се, що кости чоловіка поволі зникають і рівночасно з тим чоловік маліє й худне.

Йосиф Мейот, хоч і нещасливий, чується позитивним зовсім здоровим. Своїм знайомим жалується він: „Кажуть доктори, що я буду жити ще яких 50 літ, але коли воно так буде, то з часом буду могли сховатися навіть за пуделком на черевики“.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МАЄТОК ПОЛЬЩІ

Цілий національний маєток Польщі (в тім враховано теж українські, білоруські й німецькі області під Польщею) виносить 137 мільярдів золотих. З цього числа половина припадає на хліборобство, а не ціла третина всього майна на промисл. Тому, що в Польщі всіх мешканців є 30 мільйонів, то на одного мешканця припадає пересічно 4.615 золотих або 517 доларів майна. Що до свого багатства займає Польща на 17 більшших держав 14-те місце.

Менше як в Польщі припадає тільки в Румунії (500 доларів), в Японії (402 зл.) і в Світах (361 дол.). Найбагатшими є Американці, відтак Англіїці.

сокі під стелю; вони також будуть сміятися, а вибіжуть, набють і підруть на шкараматте мамину юбку! Заглянув Пилип у друге вікно, а там їмость із дрібними діточками сидить при столі і щось розказує; діти слухають, очей в неї не зводять, достоменно так, як він колись своєї мамі слухав вечором, коли вона прала, а він світив свічками і слухав.

— Тут заколядую! Тут мене хоч відправлять, я не послухаю! — подумав Пилип і зачав „Зійшли ангели...“ і місяць засвітив; малому колядникови стало ясно, наче в день.

Колядує Пилип, а діти всі в кімнаті від стола гуртом до вікна заглядають і маму кличуть, щоби подивилася.

— Який же він біденький, нужденний! — говорять. — Шанем не має, юбка на нім з якоїсь невісти, але гарно колядує!

Пилип не знає, що про нього говорять; колядує що раз сміліше. Ба вже не сам колядує: шість школярів-панчиків обступило бідного сироту і помагають...

Скінчив Пилип і пожелав щастя-добра. Та ба, ведуть його панічі до кімнати. Привели, глядять, Господи! Яка нужда, яке горе зображено в дівчаку, сотворенім на образ і подобу Божу! Хлопець просто-волосий, з личком подрапанним, покровавленим і ще без одного ходака...

Розказує Пилип свою пригоду з колядниками, а всім мороз переходить по

тілі, хотай тепло і мило в світлиці. Стілько поневірки, погорди від своїх рідних! Прогнаний, змаловажений, бідний, безборонний сирота!

Втерла їмость заплакані очі, пригорнула Пилипа до себе і поцілувала. Був то сердечний поцілуй! Пилип дізнав був уже подібного почуття, але тільки раз всего на всего! Так пригорнула його рідна мати до себе останній раз перед сном, коли вже нічого не могла говорити! Огрівся Пилип Паламарів, відійшли запарі, хоче ще дальше йти на коляду! Іще хотай до пана учителя до школи!

Просьтеся, конечно хоче йти.

— Коли так бажаєш колядувати, то ми також підемо з тобою! — каже на те правник, найстарший син священника. — Нас шість великих басів, а ти сесий соран: не вступимось нігде. Добре?

Пилип не довіряє...

— Такі панічі з вусами, що молоді нанашки недавно поженені, а він такий маленький з ними колядувати!... Жартують собі здорові!... — думає бідолоха.

— Ні, не жартують! Одягли Пилипа від швабської сорочки почавши, все нове свіже затагнули на нього, навіть чобітки кілками биті, не драгвами шиті, взули на нього, а самі перебралися в мужицькі свити за парубків і взяли великий мішок на книші.

— Ти будеш брати гроші, — кажуть до Пилипа — бо в тебе добрі і глибокі

кишені, а в наших сіраках тільки діри там, де кишені!

Їмость дивиться на синів утішена і захвально.

— Богоугодне діло зробите! — каже. — Бідному сироті справите утіху, лишите гарну згадку в діточім серцю по собі!

Веде Пилип перебраних панчиків по під ті самі хати, звідки недавно його проганяно, та не посідається з радости. Всюда приймають, дають гроші, пироги, розщедрилися люденькове. І в самого віята побудилися, засвітили і просять до кати. Поміркували, що то не будьякі колядники.

Добре Пилипові з такими товаришами: гроший вже повні кишені, а книшія-пирогів стілько в мішку, що не удвигнеш. Громадка хлопців, парубків, дівчат слідають за ними, а все здалека... Одні догадуються троха, що то за одні, другі ні, але не підходять близько. Шість хлопів таких моторних, кремеаних і тверезих гнуть друдилиби в сніг...

— Вігме то єгомосцеві і учителеві сини! — скаже догадливий другим і дальше в ноги...

Ціле село зійшли прихильники Пилипа. Нігде не завелися, іще тільки одну хату мають, ту курну під лісом коло цвинтаря. Йдуть до Тимка Паламаря, до Пилипового батька заколядувати і там поділяться колядою з Пилипом.

(Докінчення буде.)

Слідуюче число „Правди“ вийде з огляду на свята Різдва Христового й Нового Року аж по Новому Році з датою 19 січня 1930 р. Тому це число видаємо в збільшеному обемі (16 сторінок.)

Скарб у милиці

В Відні в останніх днях! жовтня м. року прийшов до одного готелю якийсь чужинець і просив, щоб дали йому найдешевшу кімнату. В мельдунковій книзі записався, як Нояг Гольдберг, уроджений 1888 р., купець із Біли, польський горожанин. Мав зі собою дві малі валізки й сильно шкультигав.

На другий уже день Гольдберг занедужав. Схопив його сильний скорч серця. Стогнав страшно. Готелева служба хотіла покликати лікаря, та він заявив, що не має грошей на лікування й заборонив кликати лікаря. Минув ще один день. Недужому погіршало, а коли вкінці, хоч він заборонив, привели лікаря, Гольдберг помер. За 600 доларів, що лишилися по ньому, поховали його та заплатили готелевий рахунок.

Кімнату в готелі, де жив Гольдберг запечатали й щойно по кількох тижнях, коли ніхто не зголошувався, нотар зробив інвентар усього, що лишилося по Гольдбергові.

У валізках найшли найпотрібніші туалетові предмети та два старі одяги. Завважили теж протезу й її вписали в інвентар. Опісля всі ці річи зложили в готелевому магазині.

Гольдбергові свояки, що живуть у Нью-Йорку, щойно недавно довідалися про його смерть і питали в тамошньому консуляті, яка спадщина лишилася по покійному. Ньюйорський польський консулят зажадав у віденського консуля, щоб розслідувати, що лишив по собі Гольдберг.

В привіт урядників консуляту та службовця готелю отворили валізки. В одній із них була штучна нога. Один із урядників зацікавився протезою, бо була зроблена інакше як віденські вироби й він відшрубував складові частини й тоді побачив у порожньому місці ноги жмут банкнотів. Добули відтам 88 тисяч доларів.

Гроші, валізки й протезу зложили в польському консуляті.

Виявилось опісля, що Гольдберг давно виїмав до Америки. Там прибрив назвище Лейкин. До Відня прибув, щоб тут датися оперувати, та лікарі заявили йому, що вже за пізно. В два дні потім він помер.

—о—

ПЕРЕГОНИ КОРАБЛІВ у 1866 р.

Два кораблі, що перевозили чай „Аріель“ і „Тайпінг“ влаштували перегони з Китаю в Англію. Проїхали 16 тисяч морських миль (1 мор. миль має 1 кілометру 855 метрів) в 99 днів.

Значить на один день робили все-го несповна 30 кілометрів.

А сьогодні?

„Кооперація“ у звірят

Звірята, які живуть спільним життям, але лише меншими спілками, творять найчастіше більші громади, коли біда приневолює їх до мандрівки. Зправила буває то з браку поживи або води. Така мандрівка подібна на мандрівку на-родів у давню давнину. Мандрівки такі або неправильні, або — відповідно до пір року — бувають у відповідний час дуже правильні. Звірята ті все вертаються в протилежному напрямі до давніх своїх осель.

Табун джигетаїв на мандрівці.

Дуже товариські є однокопитні звірята, що живуть разом меншими або більшими громадами. Се передовсім дикі коні. Зпоміж них найгарніші та найгордіші є джигетаї або куляни. У джигетаях деякі природники добачують предка нашого коня. Батьківщиною джигетая є азійські степи. Поодинокі табу-

ни, що часом начислюють п'ятдесят штук, стоять під проводом жеребця (огира). Літом, хоч лише переходно, живуть більшими стадами і пасуться спільно. Що року, ще заки западе зима, правильно є на мандрівці. Тоді лучаться в тисячні стада, а як сніг зачне таяти, вертаються у свої літні області

Громада гнусів на стрічі з возом кольоністів.

Гну, що належить до породи антилоп, мандрує великими чередями в Надії віз кольоніста запряжений волами, то гну оточують його часто й приневолені до далеких мандрівок, бо брикливо підскакують.

(Д. буде)

Як повстали назви частей світа

Європа

Назва походить від староасирійського слова — „ереб“, яке означає західний край, темін, упадок. Європу почали досліджувати люде від полудневого сходу. Найскоріше пізнано береги Середземного моря, відтак Атлантийського океану, вкінці щойно нутро Європи.

У п'ятім столітті перед Христом Фенікіяне знали вже острови Великої Британії й Північне море. Грецький історик Геродот об'їхав коло 450 р. перед Хр. землі від Каспійського моря до Італії. Коло 350 р. Пітеас з Массилії доплив до Північного моря. Римляне підбиваючи різні краї (напр. Цезар — Еспанію, Галію, Британію, Друз — краї над рікою Лабою) пізнавали Європу докладніше й описували її в своїх творах. Римський історик Тацит описав напр. Германію ще на 100 літ перед Христом.

Азія

Назва походить від староасирійського — ацу, що означає східний край, вхід, або ясність. Первісно прикладано сю назву тільки до Малої Азії й щойно за часів Геродота (около 440 р. перед Хр.) почато розрізнявати Азію від Малої Азії.

Македонський король Олександр Великий завоював й пізнав Азію аж до

Індій в 333 р. перед Хр. Римляне вели торгівлю з Індіями й Китаєм. Християнство шукало визнавців аж у Китаю, але взаємини з сим краєм не наладналися. Щойно після хрестоносних походів почалися торговельні зносини з полудневою Азією, в якій у середніх віках поширилася магометанська віра.

Східню Азію пізнано блище щойно по нападі Татарів у 1240 на Україну й Європу. Галицький король Данило їздив до Золотої Орди. Докладно описав східню Азію Марко Польо з Венеції, що в рр. 1275—1292 був гостем внука Джінгісхана в Пекіні. В XV столітті улажували Португальці в ті сторони морські виправи. Колюмб, відкриваючи Америку, був переконаний, що є в Японії. В 1498 р. Васко да Гама приплив до Калькути в Індії.

В 1542 Португальці пораз перший доплили до Японії. Північну Азію (Сибір) почали здобувати Москалі в 1579 р. а до Спокійного океану дійшли вони в 1640 р.

Африка

Звідки ця назва пішла не знати. Римляне відносили її до полудневих берегів Середземного моря. 600 літ перед Хр. північно-східній кут Африки був уже культурним краєм. Але щойно в 1486 р. Діаз дістався до Полудневої Африки. Васко де Гама, їдучи до Індії, обплив

цілу Африку. Від 1500 до 1750 р. їхали до Африки тільки купці й місіонарі. В 1788 основано в Лондоні Африканське Товариство, яке почало досліджувати нутро чорного суходолу. Від 1884 р. європейські держави почали ділити Африку, творючи свої кольонії.

Америка

Назва від Італійця Амеріґа Веспучія (жив в рр. 1452—1512), який чотири рази їздив до нового краю та його описав. Перші Нормане, бо ще в 997 р., доплили до Півн. Америки через Ісландію й Гренляндію. В 1492 відкрив її вдруге Колюмб, котрий 11 літ пізніше причалив до берегів Середньої Америки. В 1518 р. Еспанці завоювали Мехіко, а шість літ пізніше цілу Середню Америку.

В Полудневій Америці найперше відкрито Венесуелю (Колюмб у 1498 р.) відтак Бразилію (Португальці в 1500 р.) Аргентину й Парагвай (Еспанці 1515 р.).

Австралія

Терра австраліс — значить по латині полуднева земля. В XVI столітті відкрили частину островів Еспанці й Португальці. В 1642 р. Голяндець Тасма обплив довкруги новий суходіл.

МІСЯЦЬ СІЧЕНЬ

призначений на поширення
КАТОЛИЦЬКО ПРЕСИ

Стефан Ковалів.

КОЛЯДНИКИ

I.

Топчуть люди снігову стежку до Тимка Паламаря, не питають, що мешкає далеко від села десь аж під лісом, коло самого холерного цвинтаря; кабужіють¹⁾ замети снігові коло його курної хатини, ногами кабужіють, бо такий час випав. До Різдва Христового тільки тиждень, а Тимко Паламар, не паламар, лиш бідний собі швець-полатайко, один однісінький на цілу громаду, святивбися нині: той двітри прищіпки до пришви, той луб до зап'ятка, той латку до підшви, а ще інший ходаки з старих холяв скроїти, бо про підшиття або нові пасові чоботи нема часу думати, ну а босому колядувати під вікнами на святе Різдество не позваляє зима. Є гук роботи, а в Тимка Паламаря всего на всего лише дві руки; хотий здавсяби в таку пору сотка, а у його десятилітнього сина також тільки дві, тай ті не много змагають; в день хіба щітину в дратву заправлять, а вечером скіпки на прищічку поправляють, щоби батькови було видно, куди шилом капець колоти і де дратву пхати, чи щітину з дратвою.

Той Пилипцю моторний, цікавенький собі хлопчик; тішився, що стільки нанашків і нанашок навіщає нині його батька. Й багаті наголюються і з великими і з малими капчиками; ще й його поглядять

денекотрі по кудлатій голові і на коляду запрошують і золоті гори обіцяють, і гріш і книш і пиріг, кожний щедриться, поки напругу не хопить у руки і не повість „Спасибіг, бувайте здорові!“

Пилипцю тішиться, що перший раз того року піде на коляду. Все вибігне босий на сніг, вилізе на заміть, гляне в село, а стежка не стежка, лише ціла дорога така рівна, витоптана, можнаби й босому забігти до священника або до учителя. Побігає по снігу босий, здубонить у сінєх ногами, що бутний жеребець, і втікає до хати та роздумує дальше, мріє діточим щастям.

— Як то весело йти в ночі з іншими хлопцями і під вікнами колядувати! — думає собі Пилипцю в дусі. — Тільки з ким?... А вжеж приймуть мене товариші шкільні до гурту, коли нанашки запрошують і коляду обіцяють! Кажуть вправді що мої татуньо полатайко, але нині всім здалися в пригоді; за спасибіг направляють, а заплату по коляді дістануть. Стілько довжників... ціле село! Нігде не застукують у вікно і не скажуть „іди дальше!“, коли побачать, що то він, Пилип Тимка Паламаря, колядує. І коляд стілько знаю і з книжки і на память, і калитку маю при ремени, калитку з юкрової шкіри і заціплюється деревляним кілочком.. як раз придається! Може мене проводиром виберуть і велять у неї гроші ховати, в ту не проєгу калитку?... Всім під вікном до світла покажу, що хто дасть, а потому сховаю, заціплю, ще й руками буду держати калитку, щоби гроші не згубилися... А потому дам їм усе, що заколядуємо, і собі

нічого не возьму. Я буду тішитися тим аж до другої коляди, що я також із друзими був у гурті, що мною такеж не погордили товариші...

Так думає Пилипцю і числить уже не дні, але години, коли Христос Господь народиться, і споглядає на свої капчики, що стоять у головах на постелі. Босий бігає по дворі, а не вауває їх, щоби були ладні на коляду.

Алеж нема утіхи без смутку; хоть не в парі ходять, то все виручаються. Прийшла вйтиха, принесла дві крижівки і квартиру пшоно на голубці, а за те взяла Пилипцеві капчики для свого любимого сина, а Пилипцеві приобіцяла ще дати цілу варешку солодкого меду, самої патоки, щоби тільки не лінувався загостити до неї на коляду. Легко сказати „не лінуєсь!“, але в чім? Ті капченята становили все майно Пилипцевої одяги, всю його різдєнственську красу; кацабайки і шапки не мав своєї.

Закрутилися Пилипцеві в сніх, круглих очах горячі сльози; іще як його покійну маму несли з хати до гробу, так йому було тяжко, як тепер, коли вйтиха вийшла з хати з його капчиками за двері. Та годі проти рвучої води потапаючому плисти; годі сказати голодному, що йому хліб проївсь. Пшоно і крижівки як раз придалися на святу вечеру. Інші веліли ждати на заплату, просилися ждати на-по святах, а вйтиха зараз дала. Голубці зробили зуміє хтонебудь, коли крижівки і пшоно під руками.

— Візьмеш собі мої ходаки! — потішав батько свого аажуреного сироту

¹⁾ Місять.

ЧИ ЗНАЛИ ВИ, ЩО...

На морях повстають деколи філі хоч нема у повітрі наймешого вітру. Це діється наслідком змін, які заходять у тисненню воздуха.

Тверда скорупа, що окружає розпалене нутро нашої землі, є груба на тисячу шістьсот кілометрів.

В Іспанії є одно таке село, де всі люди мають на руках по більше як 5 пальців. Ніоден не має менше пальців на одній руці як 6.

Журавлів звуть азтобусами природи. Журавлі, що летять за море, перевозять на своїх спинах маленьких пташків, котрі самі не перелетілиб так великих просторів.

В Лондоні існує товариство, якого ціллю є оборона піших прохожих на вулицях перед шоферами. Се товариство буде поборювати автомобільний рух, який у самім Лондоні спричинює щорічно смерть 7.000 осіб.

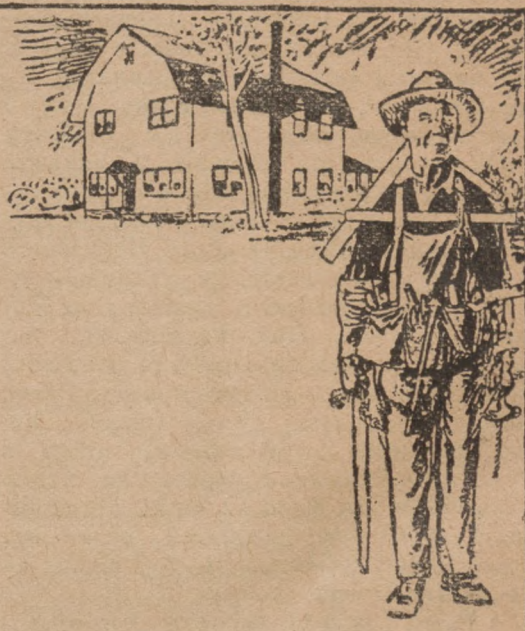
В нафтових копальнях Канади доверчено в пошукуванні за нафтою до глибини 4.000 метрів. Є се найглибший отвір, який викопано в землі людською рукою.

Птиця пелікан може в своїм клюві змістити більше поживи ніж в своїм шлунку (жолудку).

Найсильніші й найбільші звірі: горилі і слон живляться тільки ростинами.

У Венесуелі (в Південній Америці) щорік у м. серпні тікають риби різної величини на сушу, де їх виловлюють туземці. Причиною дивної втечі сірчані випари з дна океану.

Сліпий Американець Франсіс Бардет сам без ніякої помочи збудував собі цей дім.

Кубічний метр магнезійного дерева важить якраз стільки, скільки важить кубічний метр води.

Як Європейці навчилися курити „святе зілля“

Поміж різними наркотиками, що їх сьогодні уживають люди, як опіум, морфіна, кокаїна і інші, найбільше розповсюднений є тютюн. Під різними видами вживають його народи майже цілої земної кулі.

До Європи, як відомо, дістався тютюн з Америки. Там курили його Індіанці в Мехіку і звідти спроваджено насіння тої рослини до Іспанії і Португалії. Спершу уживано тютюну більше як ліку. Приписувано йому різні лічнічі прикмети, називано навіть „святим зіллям“. Згодом навчилися люде курити його в люльках і уживати як табаку.

Найбільше причинився до розповсюдження тютюну посол французький в Лізбоні Іван Ніко. Він пізнав тютюн в Португалії, спровадив його до Франції і там займався широко його управкою.

Небагом дістався тютюн до Італії, моряки англ. спровадили його до Англії, а від іспанських жовнірів навчилися його вживати Німці.

Як дим з люльки шириться по хаті, так уживання тютюну стало ширитися в цілій Європі. — Курили тютюн

всюди — деколи навіть в церквах під час богослуження.

І тоді розпочалася нагінка на курців. Цілий ряд держав видав острізаборони проти уживання тютюну.

Перша зробила се Англія, де король видав заборону курити. У Франції стали карати курців тюрмою. Стрізаборони проти курення оголосили також Росія, Туреччина і Персія, а Швейцарія наклала на курців високі грошові кари.

Та уживання тютюну ширилося мимо всего. А рівночасно уряди державні прийшли на думку, що уживання сего наркотику, що його вони так поборювали, може принести державі великі доходи.

Англія перша зрозуміла се і вже в 20 літ після видання заборони курення, впровадила у себе державний монопол тютюневий.

За її приміром пішла Венеція, Португалія, Австрія й інші держави.

Сьогодні тютюневий монопол се одно з найважніших жерел доходів різних держав.

Політичний словар

Баніція, кара прогнання з краю.

Баніт, прогнанець, заточенець.

Барикада, запора, перешкода головному при збройній обороні в улицях міст.

Beati possidentes (лат слова) значать „щасливі ті, що посідають.“ Значить воно, що право до землі чи иншої річі забезпечується найуспішніше, коли її насамперед здобудеться.

Біла книга, збірник документів, що їх видала Німеччина про почин світової війни.

Біл, проекти закона в Англії часом і сам закон.

Більшовизм, революційно-комуністичний рух в Росії. Вр. 1917 під проводом Леніна та Троцького в падолисті звалили прихильники більшовизму демократичну владу, що настала була в Росії по поваленні царату. Ця партія й досі кермує Росією та веде до загибелі Росію й Україну.

Більшовик, прихильник більшовизму, член більшовицької партії. Назва більшовиків пішла з цього, що прихильники цего відлomu комуністичної партії найшлися на одній нараді б. рос. с. ц. демократів в більшості.

Хрестна дорога і культурна праця

(Допис зі Солонська пов. Дрогобич).

Сего року в день празника Воздвиження Чесного Хреста, зайшов я przypadково в то село, от як на храмовий празник. Приходжу і довідуюсь, що має то бути, посвячення хр. дороги. Маленьке то село, при повітовій дорозі з Дрогобича до Медич. Мешкають тут на половину і Польки і Українці. Церковця деревляна маленька, однак всюди в ній видно надзвичай гарний лад і порядок. Гарні цвіти: (виробу Вп. Ст. Погорецької в Стрию), укр. вишивки свідчать, що Солончане хрестий самі бідні, дбають про славу Божу і свою церковцю, котра на тім горбочку стоїть вже може від соток-літ. В минулїм році куплено з дрібних жертв перший поєсний дзвін за 1.200 зол. і завдяки трудам і починам Весч. О. Льва Шумського з Деляви одна парохія. ся ревним старанням і помічю місцевих громадян як Михайла Маршалка, Мих. Германа, Ст. Маланяка та Т. Маланяка, котрий не жалув свого труда всюди на возвеличення Слави Божої, приступлено до заложення Хр. Дороги. Справа хотїй з трудом пішла в перед. Люди зложили жертви на купно образів 1800. зол. Матерял ва хрести даром сфїрували місцеві громадяни, скоро все приладжено і на Воздв. Ч. Хр. відбулось посвячення стаяї.

Гарна погода сприяла Торжеству. Народа зібралось численно. Торжественну Сл. Божу відслужив Впр. о. Л. Шумський. Хрестні проповіді, виголосив прекрасно Впр. о. П. Подоляк катехит з Дрогобича. Зібраний нарід слухав майже до 3-тої години наук. Много вислухало св. сповіді і реїзїшлись з крїскою вірою домів. —

— а уставлені хрести будуть на завше свідками на тїй горі, де що року буде збиратись нарід і віддавати поклін Страстям Господа Нашого Ісуса Христа. Вони будуть нагадувати, що треба все і всюди з Богом зачинати і працювати для слави Божої і ношого народа, котрий ріжні вороги св. церкви, віри і священників, комуністи та їх прислужники сельроба, ріжнять на партії і резбивають. Але не скоро їм удасться знищити св. віру, св. церкву і викоренити з народа любов до цего, що нам дороге рідне, то є нашу християнську Віру. — Давно Зельмани жиди тримали ключі від церкви, але нарід український любив її і не кинув. Тепер ріжні сельробы радикали і іншї хотїлиби також замкнути їх та поробити театри і т. д.

— Належить згадати ще, що на хрестну дорогу зложила гарну жертву Кооператива „Згода“, котру вірцево провадить Юрко Білик — А. Андрійовський — Василь Білик. Гр. Маланяк, Гаврило Бойко й іншї. — Молодіж зачинає горнутись до праці, хлопці і дівчата під проводом провізора Брацтва Молоді Миколи Табачинського дада кілька представлень і перший, образ хр. дороги уфундував Аматорський. Кружок з виставою... Честь Вам — молодіж і Вам старшим, що не сидите з заложеними руками! Працюйте разом, нехай Читальня живе і ніколи не буде замкнена для Вас. Тепер довгі вечери то як раз час на представлення. — Пам'ятайте, що в праці в Ім'я Боже, в Просвіті й Кооператії сила нашого народу.

Гість сусідний

3 культурного життя Зборівщини

(Допис зі села Плаучи Великої).

Від послїдних виборів наше село дістало марку радикального, а то з тої причини, що провід в селі взяли в свої руки так звані „чагарі“ т. є. ті, котрі прибули з села Куровець і тут поженілися, а тих єсть заледво кілька осіб. Автохтони т. є. все село єсть національно усвідомлене і християнсько-католицьких переконань. Ті, чагарі відкинули

старших господарів від всякої економічної праці і ведуть самі в своїй радикальній партії кооперативу, цегольню і молочарню. Молодих парїбків легко приєднати, бо вони ще несвідомі, а на рахунках і білянсі нічого не розуміються. Для того ті установи не розвиваються, капітал вложений в машини стоїть безпроцентово.

Завдяки допомозі о. пароха В. Престашевського заложено другу читальню Просвіти ім. Шевченка, а при ній хор церковний під управою п. Палажїя. І так

відсвятковано 1-го листопада Богослуженням і парастасом за пом. борців України. Тетрапод і домовина були дуже гарно убрані, а хор церковний своїм гарним співом звеличив то свято. Зібрано підчас Богослуження 14 зол. на Укр. Інвалідів. Дня 8. грудня відбулося свято „Просвіти“. По Богослуженню виголосив о. Пр. слово про злу пресу, почім відправлено панахиду. Весь час співав дуже гарно церковний хор. Зібрано 9 зл. на дар „Просвіти“. Дня 15-го грудня той сам хор зі своїм управителем пішов серед дощу і болота 13 км. тільки до Зборова і взяв участь в повітовім Святї „Просвіти“.

Радикалів тут не було, бо там не платили ані не було виборів! Сподїємося, що вже крайня пора, щоби знов старші господарі прозріли і не далися водити за носи тим, що приносять своїм життям ганьбу прадїдній вірі а патріоти є там, де видять якийсь зиск.

НАЙДОВШІ ВУСИ.

Японський генерал Нагаоко се загальнолюблена й поважана людина в Японії. Є він прихильником спорту, дуже рухливим суспільним діячем і власником найдовших в Азії вусів, яких довжина доходить до 35 і пів сантиметра так, що кілька разів може він закрутити їх довкола вух.

Цікаво однак, що серед довговусих у світі займає генерал Нагаоко щойно третє з ряду місце. Є ще один Канадієць і один Німець у Берліні, що мають вуси майже на пів метра довгі.

СЛОВО ЩИРЕ

Так то аж святий Микола загостив до нас з зимою — побілиз село і поле і мороз приніс з собою. Час тепер нам подумати, як життя поправить наше, як прогнати лихо з жати, щоб в нас було краще й краще. Треба, треба подумати, а за думою й до діла, хто лиш думами багатий, не доходить цей до цілі. А якеш в нас діло, люди? Я вам скажу, любі браття: добре буде, як в нас буде витривалість тай завзята в боротьбі за долю кращу і як спорів і роздорів в нас ніякий вже ледащо із червоних цих „дохторів“, не зважиться заводити! Як їх слухать не будемо! Що багато говорити! Щоб з нас здерли шкіру сему, не допустимо ніколи. Чейже вже їх добре знаєм, знаємо з цієї школи ця галайстра! Своім „раєм“ утупунці тай сельхоби, наймити катів народу, царів пужди і хороби, нас не здурять, чисту воду нашу нам не скаламутять! Будьмо раз розумні, люди! Всім, що голову нам крутять скажем: „Жиру вам не буде в нас, дурних шукати то не в нас! Ідїть в рай червоний, до царів своїх пейсатих, йдїть і бийте їм покони! Ми старий культурний нарід, йдемо з Богом до просвіти, що в ній частя всего зарїд — ми дорослі вже не діти, не приїмється в нас комуна, вірні заповідям Божим, віри в Бога, душі рана вам під ноги не положим!“

Так скажїм і враз до діла, християнської просвіти розгорїм широко крила, а пірвїм некольні сїти, що на нас царі червоні із Москви аж закидають хто піддався їм мамонї, геть із нашого цей краю.

В християнській душі, люди, добра книжка і часопис нам оружжа пезне буде — тут кінчу я вже свій допис!

Свят веселих всім бажаю, щоб провели ви їх мило — й перо вже відкладаю на бік. — Сокира Данило.

ПРИСЛАЙТЕ ДОПИСИ І ФОТОГРАФІЇ

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР

5. (23) Неділя 2а. по Сош. Св. Отців Св. мучен. в Криті Глас 3. євг. утр. 6.

УСТАВ: Веч. вел. Блаж. муж. Гди возв. стхр. вскр. 4. Предпразн. 3. і Отців 3. Сл. Отців 1 н. предпр. Вход. Чтенія 3. Стихвнй вскр. Сл. Отців 1 н. предпр. Троп. вскр. Сл. Отців 1 н. предпр. Повеч. мале конд. Отців Сл. 1 н. предпр. Утренья вел. Бог Гдь троп. вскр. 2 р. Сл. Отців 1 н. предпр. Сідалні вскр. Ангельський Собор. Ипак. гласа. Сідалні Отців Сл. 1 н. предпр. (Із нідр. отеческих) Степенна гласа. Прокім і Єванг. вскр. Канон вскр. Предпразн. і Отців. Катав. „Христос раждається.“ По 3. п. Ипакот Отців. По 6. п. конд. ікос Отців. По 9. п. Світл. вскр. Сл. Отців 1 н. предпр. На хвалите стхр. вскр. 4. Отців 4. Сл. Отців 1 н. Преблагословенна. Славосл. вел. троп. Днесь спасеніє По отп. Сл. 1 н. стихира єванг. На часах троп. вскр. Сл. на 1. і 6. Предпр. на 3. і 9. Отців. Конд. на 1. і 6. Отців на 3. і 9. предпр. Сл. Божя Злат. Антиф. нед. троп. вскр. Отців і предпр. Сл. конд. Отців 1 н. предпр. Прок. Алл. і Причаст. нед. і Отців. Апост. Отців і 28. нед. по Сош. (328. і 203) Євг. Мат. 1. і Луки 71. (нед 27).

6. (24) Понеділок. Навечеріє Рожд. Хр. Св. Препмч. Євгенії. 7. (25) Второк.

Роздество Христове.

УСТАВ: Рано Повечеріє велике з Всеночним як в Трефол. Священник в епітрахилі отвирає царські врата, кадить і зачинає Начало обич. По „Прийдіте“ замикає царські врата підчас читання псалмів. Перед царські врата виходить на „3 нами Бог“ і молитви. По Слава во вишних священник бере фелон, отвирає царські врата на Литію як звичайно. Литія як в Трефол. На благослов. хлібів троп. Рожд. 3. р. Проче як звичайно.

Утренья вел. Бг. Гдь троп. празн. 2. р. Сл. 1 н. 1. р. Катисм. ряд. Сідалні празн. Полиелей Величан. празн. Сідал. пополиел. празн. Степенна 4 гласа (1. антиф) Прок. Єванг. і стихира празн. Канони празн. Катав. Христос раждається. По 3. п. Ипакот празн. По 6. п. конд. ікос празн. П 8. п. Припів і Ірмос 9. пісні. По 9. п. Світл. празн. 3. р. На Хвалите стхри празн. Славосл велике троп. празн. 1. р. На часах — троп. і конд. -празн. Служба Божя Злат. Антиф. празн. Троп Сл. 1 н. Конд. празн. Єлиці—Прокім. Апост. Аллил. Єванг. За Достойно і Причаст. празн.

Від нині до Навечерія Богоявлення Загальниця. Час заказаний.

8. (26) Середа. Собор. Пресв. Богород. і Свят. Йосифа Обручника.

(Служба св. Йосифа Обручника нова, видана о. Пралат. Дольницьким Вечірня і Утренья II. 881).

УСТАВ: Веч. вел. Блаж. муж. Гди возв. стхр. празн. 3. і Обручн. 5. Сл. Обруч. 1 н. празн. Вход. Прок. Кто Бог велій зі стихами. Чтенія Обручн. Стихвнй Обручн. 1 н. празн. Троп. Обручн. Сл. 1 н. празн. Отпуст великий. Повеч. мале. конд. Обручн. Сл. 1 н. празн. Полунощ. повс. По 1. Трисвят. тропар. Празн. по 2. конд. празн. (молитви за усопш. оставляється). Утренья вел. Бг. Гдь троп. празн. 2. р. Сл. 1 н. празн. Полиелей. Величаніє і Сідал. пополиел. Обручн. Сл. 1 н. празн. Степенна 4 гл. (1 антиф.) Прокім Єванг. і стихира Обручника. Канон празн. і Обручн. По 3. п. конд. ікос празн. Собора Сідал. Обручн. Сл. 1 н. празн. По 6. п. конд. ікос Обручн. По 8. п. Припів Ірмос 9. п. По 9. п. Світл. Обручн. Сл. 1 н. празн. На хвалите стихири празн. 4 і Обручн. 4. Сл. Обручн. 1 н. празн. Славосл. вел. троп. Обручн. Сл. 1 н. празн. На часах троп. празн. Сл. Обручн. Конд. на 1. і 6. Собора на 3. і 9. Обручн. Сл. Божя Злат. Антиф. два перші празн. Третий звичайний з припів. празн. Троп. празн. Обручн. Сл. конд. Обручн. 1 н. Собора Пр. Д. Прокім Апост. Аллил. і Єванг. Собора. За Достойно празн. Причаст. празн. і Обручника.

9. (27) Четвер. Попразн. Рожд. Хр. Св. Стефана. первомуч. і Преп. Теодора.

УСТАВ: Веч. повс. Гди возв. стхр. празн. 3. і Свят. 3. Сл. празн. 1 н. догмат сходячого гласа. Стихвнй празн. Троп. Свят. Сл. 1 н. празн. Отпуст середний. Повечер. мале конд. празн. Полунощ субот.

Утренья повс. Бог Гдь, троп. празн. 2 р. Сл. 1 н. празн. Катисми ряд. Сідалні празн. псал. 50. Канон празн. і Свят. Катав. по 3. 6. 8. і 9 п. Ірмос Канона Свят. По 3. п. конд. ікос і Сідал. Свят. Сл. 1 н. Сідал. празн. По 6. п. Конд. — ікос празн. По 9. п. Світл. Свят. Сл. 1 н. празн. Стихвнй празн. Сл. 1 н. празн. Троп. Свят. Сл. 1 н. празн. На часах троп. празн. Сл. Свят. на 3. і 9. ч. конд. на 1. і 6. празн. на 3. і 9. свят.

Служба Божя. Антифон повс. (єсли є празника два перші. а третій звичайний з припів. празн.) Троп. Сл. 1 н. конд. празн. Прокім За Достойно. Причаст. празн. Апост. і Єванг. рядове.

10. (28) Пятниця. Попразн. Рожд. Св. мученик. в Нікомидії. 11. (29) Субота Св. мучен. дітей убитих в Вифлємі. Преп. Маркила.

12. (30) Неділя по Рождестві Хр. і 29. по Сош. Св. мучен. Анізії Препод. Зотика Гл. 4. Євг 7.

УСТАВ: Веч. вел. Блаж. муж. Гди возв. стхр. вскр. 3. Празн. 4. і Свят. 3. Сл. Свят. 1 н. догм. 4. гл. Прокім. дня. Стихвнй вскр. Сл. Свят. 1 н. празн. Троп. вскр. Сл. Свят. 1 н. празн. Отп. вел. Повеч. мале. конд. Свят. Сл. 1 н. празн. Утренья вел. Бг. Гдь троп. вскр. 2 р. Сл. Свят. 1 н. празн. Проче до канона вскр. гласа. Канон вскр. Богород. празн. і Свят. Катав. празн. По 3. п. конд. — ікос празн. Сідал. Свят. По 6. п. конд. ікос Свят. По 9. п. Світл. вскр. Сл. Свят. 1 н. празн. На хвалите стхр. вскр. 4. свят. 4. Сл. Свят. 1 н. Преблагословенна Славосл. вел. троп. Воскр. із гроба. По отпусті Сл. 1 н. стихира єванг. На часах троп. вскр. Сл. на 1. і 6. празн. на 3. і 9. Свят. конд. на 1. і 6. Празн. на 3. і 9. Свят. Сл. Божя Злат. Антиф. два перші празн. третій звичайний з припів. празн. Троп. вскр. Празн. і Свят. Сл. конд. Свят. 1 н. празн. Прокім Аллил. і Прич. вскр. і Свят. Апост. і Єванг. нед. по Рождестві і нед 29 по Сош.

13. (31) Понеділок. Отданіє празн. Рожд. Христ. Препод. Мелянії. 14. (1) Второк. Обрізаніє Господа Н. і. Хр. Св. Василія Вел. — Новий рік.

УСТАВ: Веч. вел. з Всеночним. Блаж. муж. Гди возв. стхр. празн. 4. і Василія 4 Сл. Василія 1 н. празн. Вход. Прокім дня. Чтенія 3. Литія — Стихвнй Василія Сл. Васил. 1 н. празн. На благословен. хлібів троп. Васил. 2. р. і Обрізан. (празн.) 1 р. Утренья вел. Бг. Гдь троп. празн. 2. р. Сл. Васил. 1 н. празн. Катисми рядов. Сідалні Васил. 1 н. празн. Полиелей. Величанія і Сідал. попол. Васил. 1 н. празн. Степенна 4 гл. (1 антиф.) Прокім Єванг. і стихира Василія. (Єванг. Йоан. 36). Канон. празн. і Васил. Катавас. Глубини открит По 3. п. конд. празн. Сідал. Васил. Сл. 1 н. празн. По 6. п. конд. ікос Васил. По 8. п. Припів. празн. і Василія до ірмоса 9. п. По 9. п. Світл. Васил. Сл. 1 н. празн. На хвалите стхр. празн. 3. і Васил. 3. Сл. Васил. 1 н. празн. Славослов. вел. троп. Васил. Сл. 1 н. празн. На часах троп. празн. Сл. Васил. — конд. на 1. і 6. празн. на 3. і 9. Василія. Служба Божя Василія Вел. Антиф. повсєдн. Троп. празн. і Васил. Сл. конд. Васил. 1 н. празн. Прокім. Апост. Алл. і Єванг. нед. перед Просвіщ. Обрізан. і Василія. За Достойно і Причаст. празн.

15. (2) Середа. Предпразн. Богоявл. Св. Сильвестра папи римськ. 16. (3) Четвер Пророка Малахії і Мучен. Гордія. 17. (4)

Пятниця. Собор. 70 Апост. і Препод. Тектиста.

Часи царські Навечерія Богоявлення як в Трефол. На часах троп. предпр. Служби Божої нема ніякої.

18. (5) Субота. Навечеріє Богоявлення. Св. мучен. Теопемта і Теони. Препод. Синклітики. (Піст) Свячення води.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

4.1. 1675 (25.XII. 1674 ст. ст.) напали яничари на Запорізьку Січ. Султан турецький Магомет IV. прислав у Крим кораблями 15 тисяч яничар і приказав кримському ханові з ними та з усею ордою зруйнувати Січ. На саме Різдво підійшов хан із яничарами та ордою під Січ нишком серед ночі. Захопили на кілька верст від Січі п'ятих вартівих і муками примусили їх виявити, що в Січ можна дістатися пролазом, що ними запоріжці ходять до ріки по воду. Хан приказав турецькому паші продістатися туди крадькома в Січ і вирізати січовиків, що як сподівався спали п'яні. Більша частина яничарів продісталася пролазом і ждали на клич, який мав дати паша, що був поза Січю. Та тимчасом в курені, де спав кошовий Сірко, запоріжці завважили яничар, збудили Сірка, а цей велів стріляти з вікон куреня. На гук стрілів і інші курені проснулись і теж стали стріляти. Яничарам незручно було стріляти, бо дуже було тісно. Яничари кинулися тікати, та так забили пролаз, що не можна було дістатися туди ні на Січ ні з Січі. А запоріжці били й били з самопалів, аж усі вулиці між курінями вкрилися яничарськими трупами. Тоді на приказ Сірка вийшли Запоріжці зі списками та шаблями й кінчали яничар ручним оружжам. До світанку згинувло на Січі 13.500 яничар. Коли хан довідався про це то скрикнув „Сірко шайтан, а не людина!“ і втік на Крим. Трохи не тиждень запоріжці очищували Січ із яничарських трупів, а як очистили, січові священники відправили торжественну подячну Службу Божу.

10. 1. 1888 помер найбільший український буковинський поет Осип Юрій Федькович. Федькович родився 8. серпня 1834 року в Сторонці Путиловій на Буковині. Служив при війську офіцером і 1889 р брав участь у війні Австрії з Італією. Тоді став писати поезії живою народною мовою з воляцького життя. Пізніше був шкільним інспектором. Писав поезії й оповідання та драми. Найкращі його оповідання з життя буковинських Гуцулів. Багато його поезій підложено під ноти. Найбільша заслуга Федьковича в тому, що він своїми творами збудив буковинських Українців до народнього життя, як у нас Маркіян Шашкевич, а на Наддніпрянщині Іван Котляревський.

14.1. 1649. Візд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва. По великих перемогах над польською армією й по побідному поході аж під Замостя, коли гетьман Богдан дістав письмо від нововибраного польського короля Івана Казимира, на якого вибір він сам дуже вплинув, вернув гетьман із військом у Київ і там відбув 14. січня (4.1. ст. ст.) торжественний візд. Перед Софійським собором витав його з усім духовенством митрополит Сильвестер Косів, а маси народу залягали Софійську площу. Спудей (студенти) київської академії витали його співом.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЕНДАР

5. I.	схід сонця	7:23,	захід	15:36
6. I.	"	7:23,	"	15:37
7. I.	"	7:23,	"	15:38
8. I.	"	7:22,	"	15:39
9. I.	"	7:21,	"	15:40
10. I.	"	7:21,	"	15:42
11. I.	"	7:20,	"	15:43
12. I.	"	7:20,	"	15:45
18. I.	"	7:16,	"	15:54

8. I. 4 год. 10 м. перша чверть місяця. 14. I. 21 год. 21 м. повня. Від 5. I — 18. I прибуває дня 25 мін. Пересічна довгота дня 8 год. 25 мін.

Народні приповідки: Коли на Різдво іней на дереві — буде врожай. Коли небо звідисте — буде врожай на горох. Коли на Різдво тепло — будуть гарні рої в пасіці.

БІРЖА

Львів, 28 грудня 1929

ГРОШІ. Американський долар 8:86:50 — 8:88:00, канадійський долар 8:78:50 — 8:79:00, чеська корона 0:26:20 — 0:26:50, австрійський шілінг 1:25:00. румун. лей 0:05:00 — 0:05:50, французький франк 0:34:60 — 0:35:10, швейцарський франк 1:72:00 — 1:72:25 фунт штерлінгів 43:30:00 — 43:60:00, радянський червінець 15:00 — 16:00, німецька марка 2:12:70 — 2:12:95

ЗБИЖЖА: Пшениця двірська 35:50 — 36:50, пшениця селянська 32:75 — 33:75, жито галицьке 21:75 — 22:25, ячмінь галицький броварняний 25:00 — 26:00, ячмінь на мливи 18:25 — 18:57, ячмінь пастівний 16:50 — 71:00, овес галицький 18:00 — 19:00, кукурудза румунська 24:00 — 25:00, бораболя промислова 3:00 — 3:50, фасоль біла 70:00 — 85:00, фасоль колірова 40:00 — 50:00, фасоль краса 50:00 — 55:00, горох пів-Вікторія 30:50 — 35:50, горох пільний 23:75 — 26:75, бобик 24:50 — 25:50, вика 26:75 — 27:75, сіно солодке кресове прасоване 8:50 — 9:50, солома прасована 5:00 — 6:00, гречка 24:00 — 25:00, лен 67:00 — 69:00, лубін синій 20:00 — 21:00, ріпак озимий 67:00 — 69:00.

Різдвяний
Дарунок

— це прегарна сценічна картина в 3 діях зі співами для А-маторських Гуртків, що вийшла на днях з **Накладні М. Таранька у Львові, вул. Зіморевича 3.**

Ціна 1 прим.: 1 зол. 20 с.
(з пересилкою звич. 1:40).

Жадайте по всіх книгарнях.

ВІДОЗВА!

Комітет відбудови Церкви в Косові місті коло Коломиї в центрі Гуцульщини, просить сим вічливо всі Всечесніші гр.-кат. Уряди парохіяльні всіх трьох Дієцезій, котрі дістали нашу відозву з березня 1927 р. — апробовану через Преосвященний Єпископський Ординаріят в Станиславові, а котрі до сего часу ще не жертвували на відбудову Церкви в Косові, о вселаскавійше надіслання хочаби найдрібніших жертв чеком Почтової Каси Щадничої ч. 153.255 залученням свого часу до відозви.

Косів к. Коломиї 29. XII. 1929 р.

ЗА КОМІТЕТ:

о. *Олександр Гемтович*
парох

Володимир Білинський
ем. начальник уряду под.

Антін Медведчук
власитель реальності

НА МІСЯЦЬ ДОБРОЇ ПРЕСИ

надаються для поширення

Модерна преса . . . 40 сот.

Нові апостольства . . . 10 сот.

Преса . . . 3— зол.

Зброя для оборони й наступу
(для промовців)

(Ціна довільний даток на добру пресу)

Замовлення: Марійське Тов-о
Львів, скритка 108.

Замовляйте отсі
КНИЖКИБібліотеки Укр. Христ. Організації
Львів, Кльонович 8/II.

Ч. 1.	Основи соціології . . .	3—
Ч. 3.	Спіритизм	2—
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0:80
Ч. 5.	Секти і сектанти	0:60
Ч. 6.	Петро, перший уніятський митрополит України-Руси	1:50
Ч. 7.	Греко-кат. Церква	0:95
Ч. 8.	Др. О. Назарук: Преса	3—
Ч. 9.	Др. О. Назарук: Вча-сна весна в північній Алберті	0:50
Ч. 10.	о. Т. Галушинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві	0:60

До рефератів про пресу надається книжка Д-ра О. Назарука п. н. „Преса“.

Найстарший і найбільше поширений український католицький місячник

„Місіонар“

ПРЕСВ. СЕРЦЯ ІСУСОВОГО

Коштує річно 2 зол.

АДРЕСА:

„Місіонар“, Жовква, Монастир оо. Василіян.

Земельний Банк Гіпотечний

Акційна Спілка.

Львів, ул. Словацького ч. 14

Телефон ч: 3—82. 52—82 і 75—32.

Конта в П. К. О. Ч. 149.000

Адреса телеграфічна: Землебанк—Львів.
Жировий рахунок в Банку Польським у Львові.

Акційний капітал Зол. 5,000.000. — Власна камениця.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинності,
ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграни-
цю до всіх місцевостей світа,
ПЕРЕПРОВАДЖУЄ інкасо у всіх
місцевостях в краю і заграни-
цею.

ПРИЙМАЄ і виплачує вклади в золо-
тих і доларах;

КУПУЄ і ПРОДАЄ
цінні папери, девізи, валюти по
курсі дня — на найкорисніших
умовинах.

У ВСІХ КРАЯХ ЄВРОПИ і АМЕРИКИ ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНТИ.